

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apis Argvmentosa P. Georgij Schrötelij

Schrötcl, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1633

Litaniæ Beatae Mariae Virginis Deiparæ Ex Sacra Scriptvra Collectæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46515)

LITANIÆ BEA-
TAE MARIAE VIR-
GINIS DEIPARÆ EX
SACRA SCRIPTURA
COLLECTÆ.

KYrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus, Miserere nobis.

Fili Redemptor Mundi Deus, Miserere
nobis.

Spiritus Sancte Deus, Miserere nobis.

Sancta Trinitas vnus Deus , Miserere
nobis.

Sancta Maria, Ora pro nobis.

A.

I

San-

Sancta Dei genitrix, Ora pro nobis.

Sancta Virgo Virginum, Ora pro nobis.

Gen. 3. Mater viuentium,

Eccli. 24. Mater pulchræ dilectionis,

Ibid. Mater sanctæ spei,

Gen. 2. Paradisus voluptatis,

Ibid. Lignum vitæ,

Prou. 9. Domus sapientiæ,

Gen. 28. Porta cœli,

Gen. 49. Desiderium collium æternorum,

Num. 35. Ciuitas refugij,

Esa. 26. Vrbs fortitudinis,

Prou. 10. Vena vitæ,

Prou. 30. Clypeus omnibus in te sperantibus,

Iudith. 15. Gloria Hierusalem,

Exo. 10. Sanctuarium Dei,

Exo. 25. Tabernaculum fœderis,

Apo. 25. Tabernaculum Dei cum hominibus,

Exo. 25. Propitiatoriū altissimi,
Altare,

Ora pro nobis.

- Exo.* 30. Altare Thymiamatis,
Gen. 28. Scala Iacob,
Exo. 28. Arca Testamenti,
Sap. 7. Speculum sine macula,
Exo. 4. Virga Moyfis,
Esa. 11. Virga Iesse,
Cant. 2. Liliū inter spinas,
Exo. 3. Rubus ardens incombustus,
Iudic. 6. Vellus Gedeonis,
3.Reg. 10. Thronus Salomonis,
Cant. 7. Turris eburnea,
Cant. 4. Fauus distillans,
Ibid. Hortus conclusus,
Ibid. Fons signatus,
Ibid. Puteus aquarum viuentium,
Prou. 31. Nauis institoris de longe
 portans panem,
Apo. 12. Mulier amicta sole,
Eccli. 50. Stella matutina,
Cant. 6. Aurora confurgens,
Ibid. Pulchra vt luna,
Ibid. Electa vt Sol,

I 2

Castro

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

10-

Ibid. Castrorum acies ordinata,
Hier. 17. Solium gloriæ Dei,
 A cunctis periculis, Libera nos Media-
 trix nostra

Per immaculatam conceptionem tuam,
 Libera nos Mediatrix nostra.

Per sanctam natiuitatem tuam, Libera
 nos Mediatrix nostra.

Per venerabilem præsentationem tuam,
 Libera nos Mediatrix nostra.

Per admirabilem annunciationem tu-
 am, Libera nos Mediatrix nostra.

Per mundissimam purificationem tu-
 am, Libera nos Mediatrix nostra.

Per gloriosam assumptionem tuam, Li-
 bera nos Mediatrix nostra.

Peccatores, Te rogamus audi nos.

Vt veram pœnitentiam nobis im-
 petrare digneris.

Vt Ecclesiæ sanctæ, cunctoque
 populo Christiano pacem & ve-
 ram concordiam impetrare dig-
 neris,

Vt famulos tuos ad te confugien-
 tes ad

Te rogamus audinos.

tes protegere & conseruare digneris,
Te rogamus audi nos.

Vt societates tibi peculiari obsequio deuotas conseruare & augere digneris,
Te rogamus audi nos.

Vt fidei, spei, & charitatis augmentum nobis impetrare digneris, Te rogamus audi nos.

Vt mentis & corporis integram puritatem nobis impetrare digneris, Te rogamus audi nos.

Vt veræ humilitatis, omniumque Virtutum præfidia nobis impetrare digneris, Te rogamus audi nos.

Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam impetrare digneris, Te rogamus audi nos.

MATER DEI, Te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata Mundi,
Parce nobis Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata Mundi,
Exaudi nos Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata Mundi,
Miserere nobis.

Verf. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix.

Resp. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

O R E M V S.

COncede nos famulos tuos quæsumus Domine Deus perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione à præsentibus liberari tristitiâ, & æterna perfrui lætitiâ. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Hæ Litanix B. V. reperiuntur passim in pijs libellis, & à multis priuatim, deuotè & libenter recitantur. Cum verò ex S. Scriptura desumptæ sint, eas quoque mea Apis Argumentosa delibare, & mel suum inde legere desiderat. Hoc vnum moneo, cum quædam iam in præcedentibus Lauretanis adumbrata sint, hic merito non repeti, sed beneuo-

neuolum Lectorem eo remitti. Vt v. g. Mater Viuentium, Mater pulchræ dilectionis, Mater sanctæ spei, Vide in Laurentanis, titulo S. Dei Genitrix. De sequenti, S. Virgo Virginum, idem dicendum.

PARADISVS VOLV-
PTATIS. *a*

LIGNVM VITÆ. *b*

Paradisus erat locus amœnitate ipsa amœnior, varijs arboribus confitus eminentissimo loco, vltra mediam aeris regionem (iuxta Basilium) vbi nulla aeris intemperies: quo nec diluuium pertingere potuit, vt Lactantius Firmianus opinatus est; vbi nulla animalia irrationalia, nullæ maledictionum spinæ, & tribuli, iuxta Damascenum. *c*

I 4

Eccle-

a Gen. 2. *b* Ibid.

c Lib. 2. de ortho fide.

Ecclesia ergo comparat B. V. paradiso, propter innumera germina gratiarum, Virtutum, prærogatiuarum &c. Ita Rupertus Tuitiensis, super illa verba: *a* Emissiones tuæ Paradisus malorum punnicorum &c. *Quicquid gratiarum, inquit, quicquid Virtutum, quicquid operationum caelestium, Mundus accepit, emissiones tuæ sunt &c.* Sordet Paradisus terrestris, cum hunc aspicio, quod ex quadam antithesi magis elucefcet.

I.

In illo Paradiso non erat formatus homo, sed ex limo foris creatus, & eò translatus. In hoc vero nostro Paradiso nouus Adam à Deo creatus, non ex rubra terra, sed ex purissimo sanguine Virginis Mariæ.

2.

Ibi ex costa viri, plasmata mulier; hic contrario modo, ex muliere vir profectus. *a* Misit Deus filium suum, factum ex mulie-

a Lib. 4. in Cant.

b Gal. 4.

PARADIS. VOLVPT. 191

muliere. Incarnatus est de Spiritu S. ex
ex Maria Virgine, & homo factus est ca-
nit Ecclesia.

3.

Ille Paradisus dæmoni patebat ; hic
autem clausus immundo Spiritui. Euam
Dæmon allocutus est ; Mariam autem
Archangelus Gabriel. Per Superbiam,
& inobedientiam ibi cecidit Eua : hic
autem per obedientiam & humilitatem
exaltata est Maria. *Ecce ancilla Do-
mini.*

4.

In illo Paradiso Deus risit Adamum
lapsum , ecce Adam factus est vnus ex
nobis : in hoc autem (parce ô æternum
Numen, ex infinita bonitate, & miseri-
cordia tua id factum est) non ridet, sed
gratulatur sibi homo, dicens, Ecce De-
us factus est vnus ex nobis, habitu in-
uentus vt homo, quia *Verbum caro fa-
ctum est.*

I 5

Ex

a Phil. 2.

5.

Ex illo Adam eiectus est, ne de ligno vitæ comederet, & immortalis fieret: In hoc autem lignum vitæ proponitur, & omnes inuitantur, vt de eo comedant, de benedicto inquam fructu Virginis huius. Si quis manducauerit ex hoc, viuet in æternum. *a*

6.

Ille paradifus custoditus est ab Angelo, ne denuo homo eiectus ingredia- tur: In hunc autem inuitantur omnes: *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini,* *b*

7.

Fluuius egrēdiebatur de loco voluptatis, ad irrigandum paradifum. *c* de quo ita Rupertus: *d Sicut in initio fons ascendebat de terra, irrigans vniuersam superficiem.*

*a Ioan. 6.**b Eccles. 24.**c Gen. 2.**d Lib. 4. in Cant.*

perficiem terra, & fluius egrediebatur de loco voluptatis, ad irrigandum paradisum, qui inde diuiditur in quatuor capita: Sic ex te, ô Amica, ô Benedicta, fons ille ascendit, qui apud Deum erat, & in te puteum fecit, ascendit ad irrigandam superficiem terra, ad instruendam, & excolendam Ecclesiam, per vniuersum orbem terra.

Ego quasi aquæ ductus exiui à Paradiso, a Christus scilicet de vtero Virginis. Si quis sitit, veniat ad me, clamabat in Templo, & Samaritanæ laudauit bonitatem aquæ, quam ipse daturus erat. Ad hunc fontem anhelauit Dauid: Quem admodum desiderat ceruus &c. & de plenitudine eius accipimus omnes.

Hic fluius in quatuor alios se diuisit per vniuersam terram. Quatuor illi fluuij sunt lacrymæ Christi in cunis, in suscitatione Lazari, super ciuitatem, & in cruce. Secundò, Sudor in peregrinationibus, & maximè in sua agonia. Tertiò. Sanguis in circumcissione,

I. 6

& alijs

a Eccli. 24.

& alijs mysterijs passionis eius. Quartò, Aqua, quæ ex latere, vna cum sanguine fluxit.

PIÆ CONSIDERATIO
N. E. S.

INgredere anima mea. hunc paradifum voluptatis, admirare, frueri varietate florum, odorum, arborum, fructuum. Quis non libenter pascatur inter lilia, quæ candore virgineo Solis nitorem superant? Illa humilitate Virginis, in qua Deus sibi complacuit? Illa obedientia & obseruantia Legis, ac voluntatis diuinæ? illo paupertatis amore? illa patientia laborum, & casuum tam tristium? illa fide supra petram fundata? illa anchora spei? illa inextinguibili charitatis flamma? Quis hac varietate, & fragrantia virtutum non recreetur? Qui raperetur, vt olim Paulus, in hunc Paradifum, & mysteria illa, tam sublimia gustare posset, idem diceret vidisse.

diffē quæ non liceret homini loqui.

2.

Discamus non cum serpente, sed cum Angelo colloquia miscere. ille hominem inflat, decipit, lapsum, & interitum hominis quærit: Angelus autem humilitatem, obedientiam, & alias Virtutes suadet.

3.

Dole, & ingemisce, primos nostros parentes, ex illo paradiso eiectos. Causam scis, expauesce, caue. Gratulare autem tibi, ianuam, ad hunc paradisum, patere, imò nos humanissimè vltro inuitari.

4.

Pete tibi dari de ligno scientiæ, boni & mali, gusta, vt scias reprobare malum, est eligere bonum. Aperientur oculi tui, non tantum, vt videas nuditatem tuam, peccata, defectus &c. vt inde humiliaris: sed & agnosces magna mysteria fidei, vnde crescet tibi spes, & animus, desideriumque collium æternorum, æstuabit

cor tuum dulci amore Dei, & cœlestis patriæ: anhelabis ad fontem aquæ viuæ.

5.

Ecce offertur tibi vltro lignum Vitæ; benedictus inquam fructus huius Virginis, qui de hoc gustat, non videbit mortem in æternum. *Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus: mens impletur gratia, & futura gloriæ nobis pignus datur.*

6.

Peculiariter autem lignum vitæ est arbor Crucis, in qua salus nostra pependit. Imitare Sponsam, dicentem, sub umbra illius, quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.

Quatuor causæ sunt, cur ad arborem aliquam accedamus. Prima est vt aspiciamus cum voluptate eius elegantiam, viriditatem, fructus &c. Accedamus, inspiciamus per orationem, & pias meditationes eius pulchritudinem. Ex solo aspectu sanari poterimus, sicut in ænei serpentis exaltatione. Se-

a Cant. 2.

Secunda. In æstu vmbra eius quæri-
 mus. Si grauamur æstu cupiditatum, &
 onere carnis, sæculique tædio &c. *Venite
 ad me omnes, qui laboratis, & onerati
 estis & ego reficiam vos.* Quam dulce est
 lasso viatori sub vmbra opacæ arboris
 conquiescere, & respirare? *Aspicite in
 auctorem fidei & consummatorem I E-
 SVM &c. vt non fatigemini animis ve-
 stris.*^a

Tertia, in pluuiâ, & grandine etiã sub
 arborem confugimus. *Sub vmbra ala-
 rum tuarum protege me. Sub tuum præsi-
 dium confugimus S. Dei Genitrix.*

Quarta, Vt fructum decerpamus, &
 gustemus. Ah quot pulchr i fructus S.
 Crucis? *Vincenti dabo edere de ligno vi-
 tæ, quod est in paradiso Dei mei.*^b Perseue-
 rantia opus est: gustarunt Apostoli dul-
 cedinem huius fructus, gaudentes inter
 flagra, & opprobria, S. Andreas, Paulus,
 Ignatius Martyr, Laurentius &c.

ORA-

^a Heb. 12.

^b Apoc. 2.

ORATIO.

AHquam bene est animæ meæ, O dulcissima Virgo Maria, quando in hoc paradiso voluptatis obambulo, contemplans varietatem, & sublimitatem tot gratiarum ac Virtutum, quibus Angelis ipsis præemines, spiritualibus diuitijs ac delitijs affluens. Ah admitte me indignissimum, vt pascar inter lilia tua, & fructus carpam dulcissimos, mihi tā salutare: Da mihi de ligno scientiæ boni & mali, vt agnoscam, quid proffit, quid desit animæ meæ: aperiantur oculi mei, vt Creatoris mei voluntatem, & beneplacitum intelligam, illudque summo studio, & conatu perficiam. Da mihi de ligno Vitæ, benedicto inquam fructu ventris tui, vt vitam habeam, & abundantius habeam, eoque perpetuo frui possim. Arescit anima mea sicut terra sine aqua. *a* Quis mihi det cum sitiente

a 2. Reg. 23.

fitiente Dauide, non de cisterna illa in Bethlechem, sed de fonte illo viuo, qui in beatissimis tuis visceribus ortus est, & in quatuor Orbis partes, Mundum inquam vniuersum sese diuidens, eum largissimè irrigauit. Audio hunc fontem in Templo clamantem, si quis sitit, veniat ad me: *a* Ecce adsum, O dulcissima Virgo, admitte me, vt de hoc fonte gustem, & reficiar, virè que meæ instaurentur. Sonet vox tua in auribus meis, confide fili, tandem mecum eris in paradiso. Accipio spe magna, cum pœnitente latrone solatium, & glorifico te Beatissima Virgo, Quæ in cœlis coronata triumphas in omnem æternitatem, Amen.

Porta Cœli; Vide in Lauret. Ianua Cœli. pag. 127.

DE

a Io. 7.

DESIDERIVM COLLIVM
ÆTERNORVM. a

PAtriarcha Iacob, moriturus, filijs suis benedicens inter cœtera de Ioseph dixit; *Filius accrescens Ioseph, filius accrescens, & decorus aspectu: benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus Patrum eius, donec veniret desiderium collium æternorum.*

Prophetia fuit de desiderio terre promissionis. Item Messie, & cœlestis patrię. Ita Rupertus, & alij.

Ecclesia autem peculiariter B. Virginem his verbis compellat, propter desiderium Messię, quod ipsa præ cœteris Patriarchis, & excellentiori quodam modo habuit, maximè quando S. Scripturam, & illas prophetias legit, conferens in corde suo. Qui de vita huius sanctissimæ Virginis scripserunt, asserunt ipsam miro desiderio flagrasse videnti

a Gen. 49.

M
 dendi illam Virginem, quæ Messiam pa-
 ritura esset, cui humillime seruire, vni-
 cè exoptabat. Cum vero iam ab An-
 gelo edocta esset, ipsam à Deo ad hoc
 electam, & de Spiritu S. eam conceptu-
 ram Saluatorem, proh quanto deside-
 rio tempus partus expectauit? quam
 sanctis exercitijs se præparauit, vt illum
 debito honore exciperet eique inserui-
 ret? Quanto cordis iubilo, ad montana
 festinauit, vt vel præcursori mox
 nascendo inseruiret? Nato autem &
 adulto dulcissimo filio suo, cum ex ore
 eius multa, de æterna beatitudine, &
 cœlesti patria, crebrò differentem au-
 diret, quis explicet, quanto desiderio
 ad illa, Mundo abscondita, æterna gau-
 dia, anhelauerit? Semel amissum, quan-
 ta solitudine, & materno affectu, per
 triduum inquisiuit? Crudelissima au-
 tem morte à Iudæis sublatum, & sepul-
 chro conditum, quanta fide, & magna-
 nima spe, eius resurrectionem expecta-
 uit? Ad cœlos denique ascendentem,
 proh.

proh qualibus desiderijs , & pijs votis succensa fuit ipsum comitandi? Creuit vero semper hoc desiderium, neque tota vita sua, in hoc Mundo, extingui potuit. An non hæc pulchra collium æternorum desideria?

PIÆ CONSIDERATIONES.

I.

VT salubri hoc desiderio collium æternorum flagremus, præcedere debet frequens lectio, & meditatio, de æterna patria. Sic quasi prægustamus, & in odorem huius suauitatis currimus. Ignoti autem nulla cupido.

2.

Exercentur actus fidei , pulchræ dilectionis , & sanctæ spei, dum ad anteriora nos extendimus, non frustra credimus resurrectionem, & vitam æternam.

3. Per:

3.

Per hoc desiderium, vilescunt omnia terrena, & facile contemnuntur: id expressit S. P. N. Ignatius, quando post contemplationem rerum cœlestium dixit; heu quam fordet terra, cum cœlum aspicio.

4.

Temperat hæc cogitatio omnes molestias, & tædia vitæ humanæ: *Quia, vt Iob. c. 7. ait, dies hominis sicut dies mercenarij: seruus desiderat vmbra, & mercenarius præstolatur finem operis sui.* Veniet enim tempus quando requiescent à laboribus suis, & absterget Dominus omnem lacrymam ab oculis eorum.

5.

Nec tantum temperat quotidiana tædia, quæ aggrauant animam, sed etiam in summis cruciatibus solatium affert hæc cogitatio; imò contemnere facit. Ita se Iob fœdis vlceribus plenus solatus est: *Scio quod redemptor meus viuit, & in nouissimo die, de terra surrecturus sum*

sum &c. a reposita est hæc spes mea in sinu meo. Lapidem S. Stephano dulces fuerunt, quia vidit cœlos apertos. Sic septem fratres Machabæi, & ipsa mater, masculum animum præ se ferentes, Antiochum Tyrannum confuderunt, resurrectionem, & futuram vitam æternam ingeminantes. Sic S. Laurentius in crate semitostus Tyrannum risit, verfa & manduca. Sic SS. Virgines Apollonia, & Thecla, in paratum rogam sponte infilierunt. Sic innumeralij SS. Martyres, hac spe freti, enses, & ignes, ouantes superârunt, *scientes quod non sint condignæ passionis huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. b*

6.

Pascitur hac meditatione animus iusti, & fit alacris ad currendam viam mandatorum Dei; Ita Dauid: *c Cantabiles mihi factæ sunt iustificationes tuæ,*

a Iob. 19. b Rom. 8.

c Pal. 118.

*tua, in loco peregrinationis meae. Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum. Vere spes illa dilatat, cor hominis, & in cursu hoc, alacrem facit. fatetur idem Rex David: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem. Imò adeò inardescit animus, vt ex huius vitæ ergastulo sæpe euolare gestiât, & ad Deum clamet: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam. Quam dilecta tabernacula tua Domine Virtutum, concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini. Cupio dissolui, & esse cum Christo. Sicut sagitta in manu potentis, ita anima tali desiderio æstuans; ad scopum suum, ad quem creata est, euolare cupit. Audi piè gementem Petrum Damiani: *b* Ad cœlestis vitæ fontem mens sitiuit arida: Claustra carnis presto frangi, clausa querit anima: gliscit, ambit, elatur,*

a Psal. 54.

b Med. S. Aug. c. 26.

ctatur, exul frui patria. Idem canit Philomela S. Bonaventuræ. Idem S. Bernh. in suo Iubilo. Idem S. Augustinus in Manuali c. 7. 8. & vltimo.

7.

Etsi aliqui sanguine, & stirpe nobiles sint, si tamen nihil ingenuum, & magnanimum præ se ferant, ignavi, & degeneres habentur, & indigni suorum maiorum profapia: Ita aliqui nomine duntaxat Christiani, indigni quos tellus ferat, viuunt tanquam debitores carni, & sanguini, nescientes, ad quid nati sint, quem Patrem in cœlis habeant, nihil de alia vita solliciti, malæ bestię, ventres pigri, animales, spiritum non habentes, vt Apostoli loquuntur. *a* Hi in aduersis pusillanimes, in prosperis ad omne malum proni, in periculoso statu viuunt: hos hortatur Apostolus, vt quæ sursum sunt quærant, vbi Christus est, ad dexteram Dei sedens, quæ sursum sunt sapiant, non quæ super terram.

8. Qui

a Ad Tit. i. Epistola Iudæ.

Qui autem vere desiderare vult bona
 cœlestia, & totis viribus anhelare ad il-
 lam patriam, debet gaudere bono con-
 scientiæ testimonio, vt cum Apostolo
 dicere possit, *bonum certamen certavi, cur-
 sum consummaui, de reliquo reposita est mihi
 corona iustitiæ, quam reddet mihi in illo die
 iustus iudex &c.* Non potest autem vero
 desiderio anhelare ad patriam, qui faci-
 nus patrauit, & exulare iussus est, & pœ-
 nam timet, si redeat. Non multum desi-
 derat filius reus, faciem irati patris. Fla-
 grauit quidem desiderio patriæ, filius
 prodigus, & optabat saturari panibus
 mercenariorum, in domo patris sui, ve-
 rum non ex virtute, sed ex necessitate, &
 fame urgente. hi ducuntur spiritu serui-
 tutis in timore. *Gaudium autem nostrum
 hoc est, testimonium conscientiæ nostræ, hic
 murus aheneus esto, nil conscire sibi.* a quando
*ipse spiritus testimonium reddit Spiritui no-
 stro, quod sumus filij Dei: si filij, & heredes.*

K

hi vi-

a Rom. 4.

hi viuunt semper gaudentes, in conspectu Dei ambulantes, ad anteriora semper sese extendunt, & contemptis omnibus rebus caducis, annos æternos in mente habent, spe pleni, Dei, & rerum cœlestium amore succensi.

O R A T I O.

O Vnicum, post Deum cordis mei solatium, Præses, & Regina cœlitum, dulcissima Virgo Maria: Ad te omne desiderium meum extendo. Video te in gloria coronatam, & super omnes Angelorum choros exaltatam. Video te stipatam tot millibus triumphantium in cœlesti curia, Electorum Dei, ex quibus plurimi per te id adepti sunt, vt nunc securi Deo suo æternum fruantur. Quis mihi tribuat, vt huic citharistantium choro inferar? Ah dulcissima omnium desolatorum Patrona, *ante te omne desiderium meum, & gemitus meus, à te, non est absconditus, Aspice exulem*

exulem filium Euæ, ad te gementem, & flentem in hac lacrymarum valle. Quid mihi cum his tenebris? ad lucem natus sum: fimus, & limus commune mihi cum bestijs pabulum præbeat? his ego filiquis, inter porcos, tot annis pascar? Illa nobilior pars mei, cœlestis inquam particula auræ, ad imaginem & similitudinem Dei creata, cum bestijs commune habeat solatium? Me ne secum humo affigat fuluum metallum? Me ne dementent fallaces recreationes Mundanæ, quæ aut turpes sunt, aut vanæ? Non ita. Iure meo his celsiora exigo: ipse Spiritus adoptionis filiorum Dei, mihi dicit, quia patrem habeo in cœlis. Fratres meos Regno potiri video. Si culpa mea, gratia excidi, pientissimam quoque in cœlis Matrem habeo, illa, ut unicè spero, iratum patrem flectet & me in pristinam gratiam reponet. Scio regnum Dei vim pati; Scio tamen etiam amissum ob crimen, lacrymis, & poenitentia

aspe-
sem-
mni-
os in
erum

is mei
cœli-
ia: Ad
endo.
super
atam.
rium-
orum
adepti
ernum
uic ci-
alcissi-
trona,
emittit
Aspice
xulem

tentia recuperatum; Scio ô Domina, & Patrona mea, tuo materno amore, & pio affectu, precibus inquam & meritis tuis, plurimis hoc esse impetratum. In te ergo omnem spem meam colloco, & me humillimè, atque amantissimè intra viscera misericordiæ tuæ abscondo. Vale ergo putris gleba, cælum mihi patria est, hæc requies mea in secula, ad te toto corde meo scando, ea quæ sursum sunt quæro, vbi Christus est ad dexteram Dei sedens; ad parata iustis gaudia omnibus animæ meæ viribus me extendo: *a Meditetur interim hoc gaudium mens mea; loquatur inde lingua mea; amet illud cor meum; sermocinetur os meum; Esuriat illud anima mea: desideret illud totà substantia mea, donec intrem in gaudium Domini mei, ibi mansurus in secula.* Sic tu me adiuua, ô Gloriosissima Cœli Regina, quæ in cœlis coronata triumphas in omnem æternitatem, Amen.

CIVL

a S. August. Manual. cap. vlt.

CIVITAS REFUGII. *a.*
 VRBS FORTITVDI-
 NIS. *b*

REFUGIUM PECCA-
 TORVM. *c*

INter alia antiquæ misericordiæ Dei signa, qua populum suum in Veteri Lege suaviter dirigebat, hoc non infimum fuit, quod ex mera bonitate rectis corde cauerit, vt si quis forte casu, & errore aliquo, imprudens alterum occidisset, perfugium haberet in aliqua ex sex Ciuitatibus, ad hoc nominatis, *d* vbi secure viuere possit, nullique liceret eadem vindicare, vel hoc nomine reum ad tribunal rapere.

In noua quoque Lege, & tempore gratiæ, similiter hominibus aliquo scelere

K 3

a Num. 35.

b Esa. 26. *c* Prou. 10,

d Num. 35.

lere obstrictis, securum Deus perfugij locum concessit, vnde non liceret hosti humani generis, talem reum statim ad iusti Iudicis tribunal vlla vi rapere. Et hoc est patrocinium Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ: Hanc Ecclesia ita veneratur, & salutatur, Ciuitas refugij, ora pro nobis.

Ita eam salutatur B. Ephrem: *a Aue, inquit, peccatorum refugium, & hospitium: Aue refugium in Hierosolymis, ad quam nimirum refugere possunt peccatores; & ij qui in S. Ecclesia, per Hierosolymam sanctificata degunt.*

Damascenus sepulchrum B. Virginis appellat Ciuitatem refugij, quo omnibus peccatoribus confugere liceat. *b*

Andreas Cretensis, *c Gaude, inquit, diuinum inter Deum atque homines reconciliationis perfugium.*

Et verò piè, aptèque Ciuitati Refugij, & quidem Hierosolymæ comparatur.

a Serm. de laud. Deip. b Orat. 2. de dormit. B. Virginis. c Orat. de Annun.

cur. Memoriam subit vaticinium illud
 Esaiæ, quando Sennacherib Rex Assy-
 riorum Hierosolymam deuastare cona-
 batur, tum Rege Ezechia, pro populo,
 & Ciuitate in Templo Domini, orante,
 Esaias Propheta ita Regem solatus est:
 Hæc dicit Dominus; *a Non ingreditur
 Urbem hanc, nec mittet in eam sagittam; pro-
 tegam urbem hanc propter me, & propter
 Dauid seruum meum.*

Sanè hanc nostram sanctam Ciuita-
 tem ita Deus custodiuit, vt Regem Af-
 syriorum (Dæmonem) ab ingressu pro-
 hibuerit, ne vlllo modo eam peccati labe
 inquinaret; sed nec passus sit, vt vel sa-
 gittam venialis peccati, imo nec origi-
 nalis in eam iaceret. Et hoc propter se, &
 propter figuratum Dauidem (Chri-
 stum) qui habitauit in ea.

Hæc verè est Vrbs fortitudinis no-
 stræ Syon: Saluator positus erat in ea: *b*
 Murus, & antemurale. Iosephus de
 bello.

K 4

a 4. Reg. 19.*b* Esa. 26.

bello Iudaico Hierosolymam scribit tribus muris fuisse cinctam. & ita hæc tribus gratiarum, & prærogatiuarum propugnaculis, contra tria genera peccatorum, Originale, Veniale, & mortale. Confortauit Dominus seras portarum eius, neque Inferi hæctenus contra eam ullis machinis præualere potuerunt; quia posuit Deus fines eius pacem, & benedixit filiis eius.

Ad hanc verò non tantum ijs confugere licet, qui ignorantèr & præter voluntatem, homicidium commiserunt, sed indifferènter omnibus mortalibus, quantumuis grauißimorum scelerum sibi conscij sint. *Omnes alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum, hi fuerunt illic.*

Fluminis impetus lætificat hanc Ciuitatem, fluuius inquam omnium gratiarum, & prærogatiuarum. *Vere*

gloriosa dicta sunt de te, Ciuitas Dei.

PIÆ

a 4, Lib. 6. c. 6

PIÆ CONSIDERATIONES.

I.

Quam bonus Israel Deus his, qui recto sunt corde. Non tanti videtur æstimare Deus, quæ ex fragilitate, ignorantia, errore, aut casu aliquo, committimus. Patet in homicidio inuoluntario: His perfugium aliquod permisit Deus. Vult agnosci Rex, non Tyrannus: Pater, non Vitricus hoc nomine ex omnibus viribus nostris diligendus.

2.

Requirit tamen Deus, quasi per modum pœnitentiæ, vt reus limites Ciuitatis refugij non excedat, sed illo loco sese contineat: alioqui occidi poterat reus ab aduersario, si extra ciuitatem repertus fuisset. itaque carcerem condonat, Arrestum statuit. Ita Semei post gratiam à Davide factam à Salomone morti adiudicatus fuit,

K 5

a quod

tri-
tri-
ro-
to-
ale.
um
eam
uia
ne-
fu-
vo-
int,
ous,
um
Ty-
llic.
Ci-
ra-
IÆ

a quod ex inobedientia, vel contemptu, praescriptos ei limites excessisset. Peccator qui sub pallium gratiae B. Virginis confugit, tamdiu tutus est, quamdiu se humiliter sub eo continet.

3.

Neque verò diu peccatori expectandum, sed maturanda fuga in hanc Ciuitatem: quia aduersarius, tanquam leo rugiens circuit, quærens, vt cum deuoret.

4.

Qui autem ad hanc Ciuitatem confugit, tam benè moratam, & tam pulchris legibus florentem, debet decenter, & conformiter illis legibus viuere. Non decet exulem libere in Ciuitatis leges peccare, alioqui in periculo est, ne eijciatur. Caue ne abutaris Patrocinio B. Virginis.

5.

Post obitum Sacerdotis Magni, qui oleo sancto vnctus erat, licebat impunè re-

a 3. Reg. 2.

ne redire ad propria. Post mortem Christi Redemptoris nostri, propter infinita eius merita, liberi facti sumus, & manemus, modo nos nouo scelere non inquinemus: alioqui semper necesse erit ad asylum hoc confugere. Crebra autem iteratio criminis, & crebra fuga, notam non paruum, iustam indignationem Patronæ, & pericula creant.

6.

Ingenui & prudentes, semel à periculo mortis exempti, cautiores fiunt, causam infortunij inquirunt, cauent, & cum Iob omnia opera sua verentur, ne in pristinum malum incurrant.

7.

Valde utile, & laudabile est, vt in omnibus actionibus nostris bonam intentionem habeamus, & probatum scopum nobis præfigamus, vt constet Deo simplicitas cordis nostri. Quæ enim non ex malitia, sed ex imprudentia, &

tia, & præter voluntatem delinquimus,
facilius Deus condonat.

ORATIO.

O Commune asylum, & refugium
peccatorum, Vrbs fortitudinis
nostræ, gloriosissima Virgo Ma-
ria; Ego afflictissimus reus, de varijs, ijs-
que grauissimis criminibus mihi con-
scijs, quem iusta Dei vindicta, ad sup-
plicium quærit, sub tuum præsidium
confugio: Ah lateam securus sub tuæ
pallio gratiæ, tot priuilegijs à Rege Re-
gum dotato. Admitte me inter ciues,
inter filios inquam tuos, quibus bene-
dixit Dominus. De admissis parce,
spondeo emendationem. Ne memi-
neris ingratitude meæ, & extremæ
inconstantia, qui toties ad te confugi,
& rursus profugi, antiquis vel etiam
nouis me sceleribus inquinans; ex ma-
nibus inimici toties elapsus, denuo an-
helus

helus & supplex ad te confugio. Stat
 animo posthac tuis me limitibus con-
 tinere; Fac vt inter ciues tuos securus
 viam, & hostes meos, ac meritas pœ-
 nas effugiam, donec aliquando ad pa-
 triam, vnde exulo, redire liceat, & dul-
 cissimæ libertati restituar, eaque æter-
 num fruar, te patrocicante Regina
 mea. Quæ in cœlis coronata trium-
 phas in omnem æ-
 ternitatem, A-
 men.

K 7

V E

VENA VITÆ. *a*
 FONSI SIGNATI. *b*
 PUTREVS AQVAVM VI-
 VENTIUM. *c*

IN hortis recreationem augent fontes: sic ubi haberi possunt, vel salientes, per aquæ ductum deriuati, vel sponte ex rupibus manantes, vel scaturientes, vel denique putei effossi vnde aqua hauriri possit ad bibendum, lauandum, rigandum, & varios tandem hortus usus. Omnibus his comparatur B. Virgo. S. Bernardus integrum sermonem scripsit de aquæ ductu in Natiuitate B. Mariæ, & tandem ait; *Aduertistis ni fallor, quem velim dicere Aqueductum: nostis enim cui dictum sit, Ave gratia plena, &c. Vena illa cœlestis descendit per aquæ ductum, vt accipiant cœteri de plenitudine, sed non plenitudinem ipsam.*

Ruper-

a Prou. 10.

b Cant. 4. c Ibid.

Rupertus cum B. Virginem compara-
rasset illi fonti, *a* qui in Paradiso ascen-
debat & irrigabat vniuersam terram, ita
ait: *Sic ex te ô Amica, ô Benedicta, fons ille as-
cendit, qui apud Deum erat, & in te puteum
fecit: ascendit ad irrigandam & instruendam
& excolendam Ecclesiam per vniuersum or-
bem terræ.*

Meritò dicere potuit Maria illud Ec-
clesiastæ: *b Sicut aqueductus exiit de Para-
diso, dixi, rigabo hortum meum plantatio-
num, & inebriabo prati mei fructum.*

Ita Hailgrimus Cardinalis: *c Maria per
inscrutabilem profunditatem gratiarum,
quæ in ipsa congestæ sunt, dicitur puteus a-
quarum viuentium, hoc est, salientium in
vitam eternam.*

Hic fons, ait Gulielmus, *d effundit
Angelis & hominibus participationem, pro
captu singulorum. Angelis quidem torren-
tibus.*

a Lib. 4. in Cant.

b Eccli. 24.

c In. 4. Cant.

d Ibid.

tem voluptatis, hominibus in hac peregrinatione riuulos sanctitatis, & sanitatis.

Et hic quidem præstans noster fons est, sed signatus, non quidem vt ipsius aqua priuemur, quia iugiter fluit, & liberaliter sese omnibus communicat, clausus autem & signatus Tartareo serpenti, qui nunquam hunc fontem inficere potuit.

Præterea fons est Maria, quia genitrix, signatus autem, quia incorrupta. Ita S. Hieronymus. *a* Quod clausum est atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, Matris, & Virginis. Hailgrimus ait, non decuit Verbum nasci, nisi de Matre Virgine, ideo Signatus fons. Item Guilelmus. *Signatus, inquit, fons sigillo Virginitatis perpetuæ, habente imaginem sponsi cœlestis, ex impressione annuli eius. hinc pia illa anima (S. Agnes) annulo, inquit, suo subarrhauit me Dominus meus IESVS CHRISTVS. Nempe tunc Sigillum Virginitatis imagine Sponsi insignitur,*

a Lib. I. aduersus Iouinian.

nitur, cum annulo amoris eius imprimitur, & tamdiu Sponsi seruat imaginem, quamdiu Virginitas Sponso custoditur.

Est ergo Maria puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de libano; aliunde ortum habent a Quoniam apud te est fons vitæ, clamat David: Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. b in cœlis ergo origo. Ego Sapientia effudi flumina. c Affirmat Ioan. in Apocalypsi 7. quod in cœlis Agnus, qui in medio throni est, deducet iustos ad vitæ fontes. Et filius Dei in templo clamat, Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. d Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aqua viua. De Spiritu sancto autem canit Ecclesia, Fons viuus, ignis, charitas, Maria autem canalis est, plenus gratia, per quam Deus effundit se, & toti Mundo sese liberalissimè communicat. e Ergo omnes sitientes venite ad has aquas.

a Cant. 4. b Psal. 35, & 41.

c Eccli. 24.

d Ioan. 7. e Esa. 55.

224 LIT. EX S. SCRIPT.

aquas, quæ saluunt in vitam æternam, hoc est desideria excitantur collium æternorum. a
Fontes per canales deducti ascendere possunt ad illam vsque altitudinem, vbi originem habent: Quia ergo hæc aqua in cœlis originem habet, eò etiam pondere suo eleuat bibentes ex ea. Ergo qui sitit veniat, & qui vult accipiet aquam vitæ gratis. b

a Ioan. 4.

b Apoc. 22.

PIÆ CONSIDERATIONES.

E.

DE hoc fonte hortorum, & puteo aquarum viuientium, gratulatur sibi Ecclesia. Nullus sitibundus excusationem prætexere potest. Auditur vox clamantis: a Omnes sitientes, venite ad aquas. Et gratis quidem offertur.

a Vndi-

a Esa. 55.

a Undique erumpit hic fons, & scaturit, indicans copiam, & liberalitatem.

2.

Animaduerto autem sitientes inuitari. Qui non sitit, & non auidè cupit, de hoc fonte bibere, non est aptus regno Dei, implicite contemptus videtur. Qui enim ea, quæ gratis offeruntur, non acceptat, quasi contemnere censetur. Sitimus aliquando noxiè, & bibimus ex paludibus, & cœnosis lacunis, neglecto fonte aquæ viuæ, magno nostro damno.

3.

Ex canali deriuatur aqua ad varia loca in hortis, & pratis, sed non sine aliquo conatu & labore. Fodiendum est, sulci ducendi, hos aqua sequitur. Itaque & preces, & Virtutum exercitia adhibenda, vt aliquid gratiarum ex hoc fonte auferamus.

4. Accur-

2 Apoc. 12.

4.

Accurrat sitibundus, & æstuans, refrigeret se, licet. Accedat sordidus, & lauet se. accedant infirmi, & hauriant salutem, nam & medicinales sunt hæ aquæ. Superfluit fons, & ad varios vsus se liberalissime offert.

5.

Si seruus Abraham ad fontem aquæ dubius stans, & omen bonæ mentis, & humanitatis, & liberalitatis sumpsit ex eo, si aliqua puella aquam inde auferens, libenter, ei petenti, haustum præbeat, & vltro etiam pro Camelis eius offerat, (quod Rebecca tunc fecit, puella decora nimis, Virgoque pulcherrima, & incognita viro) quantam opinionem summæ benignitatis, & liberalitatis nos habere decet, de hac nostra Rebecca, quæ omnibus indiscriminatim, de plenitudine sua, offert aquam viuam, clamans & inuitans omnes!

6. Ad

a Gen. 24.

6.

Ad preces & benedictionem Elisei
oleum pauperulæ illius viduæ multi-
plicatum est, & iugiter fluxit, quamdiu
vasa vacua substituit. Quis verò dubitet
hunc canalem ab ipso Deo benedi-
ctum, perenni aqua completurum om-
nia pia vota, & desideria, quotcunque
ei proponemus, & quascunque tandem
gratias ab ea petamus? Et fortassis my-
sterio non caret, quod vidua illa ex
mandato Elisei, clauso ostio oleum col-
ligere debebat. Decet etiam nos in silen-
tio, & magna animi quiete, colle-

ctisque sensibus nostris

hac vena vitæ

frui.

ORA-

O R A T I O.

O Pijissima Virgo Maria , *ecce anima mea sicut terra, sine aqua tibi: ad fontem aquæ viuæ anhelō ; quia aruit tanquam testa virtus mea.* O si cum Moyse petram virga percutere, & aquam elicereliceret. Non est tibi cor saxeam dulcissima Virgo , noui viscera maternæ, molliora sunt, & ad dandum prona. Ecce cum Agno illo scalpo , & fodico cor tuum, de sub cuius pede fons viuus manabat ad preces famuli tui Clementis. *Audio Moysen & Aaronem humi stratos, clamantes, Domine Deus, audi clamorem populi huius, & aperi eis thesaurum tuum aquæ vitæ: His ipsis verbis ad te clamo, O clemens, & pia; fons signatus es fateor, non tamen ita clausus, qui instar summi boni. in tuos saltem liberalissimè te effundas. Memini te olim à dilectissimo Filio tuo egentibus vinum impetrasse; Ecce, non*
vinum

& Num. 20.

GLORIA HIERVSAL. 229

vinum ego, sed aquam humillimè peto,
non de cisterna illa Bethleemitica, de
qua Rex David se refocillare cupiebat,
sed de fonte aquæ viuæ, cuius tu canalis
es: Ah deriua in cor meum aquas salien-
tes in vitam æternam: impetra mihi irri-
guum superius & inferius, vt ros, & im-
ber cœlitus terram cordis mei fœcun-
dent, & riui hortum animæ meæ transe-
ant de fontibus Saluatoris. Quæ in cælis
coronata triumphas in omnem æterni-
tatem, Amen.

CLYPEVS OMNIBVS IN TE
SPERANTIBVS.

Vide in Lauretanis. Tit. Turris Dau-
dica. fol. 85.

GLORIA HIERVSAL-
LEM. a

Illa Iudith in multis ymbra fuit no-
stræ
a Iudith. 15.

stræ Patronæ; & vere umbra, si virtutes
& prærogatiuas spectemus: quia quan-
tum ipsum corpus umbram superat,
tantum & sine comparatione Maria ex-
cellit.

1.

Castâ fuit vidua Iudith, sed quid hæc
castimonia ad aureolam virginitatis?
Maria Virgo fuit, & quidem Virgo sin-
gularis, Virgo Virginum, ab ipsa imma-
culata conceptione.

2.

Iudith clausa mansit cum ancillis suis
in secreto cubiculo, orans, & ieiunans:
Maria in ipso templo, & separato virgi-
num loco, orationi, seruitijs Templi, &
lectioni S. Scripturæ vacabat, & cum An-
gelis fermocinatio eius.

3.

Illa sacerdotes docuit Deo fidere,
indignabunda increpauit illos, quod
terminum quinque dierum Deo præ-
scripsissent: Hæc ipsis Apostolis sola-
tio, & exemplo fuit: in fide semper
constans

GLORIA HIERVSAL. 231

constans permansit vsque ad resurrectionem filij; & post ascensionem Christi, commune refugium omnium fuit.

4.

Illa caput Holofernis abscidit, Legati tantum & Ducis exercitus, & hæc iuxta prophetiam caput contriuit hostis non tantum populi Israelitici, sed totius generis humani, Principis huius Mundi.

5.

Illa solam ciuitatem Bethuliam à varijs periculis liberauit; hæc gignendo Redemptorem nostrum, totum mundum à seruitute peccati liberum fecit.

6.

Illam sacerdotes, & populus vnus Ciuitatis laudârunt, & varijs honoribus affecerunt; hanc tota Ecclesia, per totum terrarum orbem diffusa veneratur, iuxta proprium eius vaticinium,

L

Ecce

a Gen. 3.

Ecce enim ex hoc beatam me dicent, omnes generationes. Quin & Angeli, & tota curia cœlestis hanc suspiciunt, & venerantur.

7.

Illi populus, ciues, vnius ciuitatis, aurum, gemmas, & varia dona dederunt. Hæc amicta Sole, & Luna sub pedibus eius. De hac Deo psallit Propheeta: *a Adstitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* A sanctissima Trinitate in cœlis coronata, Salue Regina, Ave Regina cœlorum, Regina Sanctorum omnium totum per orbem terrarum salutatur.

8.

Illud canticum peculiare Deo pro gratiarum actione cecinit: Hæc nostra tympanistria similiter & sine comparatione elegantius Canticum cecinit, plenum mysterijs, & sacris vaticinijs.

9.

Diem victoriæ huius, Iudæi annuè cele-

Psal. 44.

celebrant: Nostræ autem Iudith plures per annum festiuitates institutæ, supremus secundum Deum cultus hyperdulia decretus, aræ, templa eriguntur, Litanæ, Rosaria, & aliæ peculiare preces quotidie, summa animi deuotione persoluuntur.

An non ergo nostræ Iudith illud potius Elogium conueniat? Tu gloria Hierusalem (cœlestis) Tu lætitia iustorum omnium, Tu honorificentia populi Christiani.

S. Ambrosius huius viduæ fortitudinem admiratur: *a* Primus, inquit, triumphus Iudith fuit, quod integrum pudorem de tabernaculo hostis reuexit: Secundus quod fœmina de viro reportauit victoriam, fugauit populos consilio suo. Non expiauit mortis periculum, sed nec pudoris, quod est grauius bonis fœminis; non vnus ictum carnificis, sed nec totius exercitus tela trepidauit. Maluit, inquit, pro omni-

L 2

bus

a Off. lib. 3. c. 13.

bus periclitari, vt omnes eximeret periculo. Sic ille. Magna certè charitas, prudentia, fortitudo elucet.

PIÆ CONSIDERATIONES.

Occasione huius viduæ, circa totam illam historiam quædam digna consideratione occurrunt.

I.

Superbia semper Deo inimica est. hęc odit, & punit. Nimio quodam fastu elatus Holofernes, indigne ferebat Iudæos se ad defensionem comparare, & non statim ei obuiam procedere, & rogare ea, quæ pacis sunt. ideo extrema minatur, & suos Duces ad ferociam incitat. Sed humiliatur per foeminam, quæ ei superbam ceruicem imbecilli manu amputat. Hoc in Deo etiam animaduertit humilima nostra Iudith, quæ ita canit;

Dispersit

Dispersit superbos mente cordis sui: Deposuit potentes de sedibus, & exaltauit humiles.

Erubuit fortis miles Abimelech, *a* cerebrum ei à muliere fragmine molæ elisum, idque turpe ducens, ab armigero suo occidi voluit, qui viuere amplius non poterat.

Sic à Debora prophetissa, Sifara princeps exercitus Iahin Regis Chanaan, *b* clauo tempora transfixus, inglorius occubuit. Taceo alia similia. Humiliamini ergo omnes fastu tumentes, sub potenti manu Dei, qui aufert Spiritum principum. *c* *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.*

2.

Sicut Holofernes aquæ ductus & canales recidit, vt ciuitatem Bethuliam premeret, & necessario aquæ vsu priuaret: Ita communis hostis noster conatur nobis adimere fontes gratiarum, & maxime patrociniū B. Virginis, quæ canalis

L 3

a Iudic. 9.

b Iud. 4. *c* Iac. 4. Prou. 3.

r.
peri-
pru-

IO.

ca to-
n dig-

a est.
fastu
at lu-
e, &
& ro-
a mi-
inci-
uæ ei
a am-
uertit
canit;
per sit

nalis est omnium gratiarum , & puteus
aquarum viuentium. Rogemus Domi-
num vt iugiter nobis fluat hæc vena vi-
tæ.

3.

Notandum dictum hominis Ethnici
Achior, qui ex sola historia Iudæorum,
quam legerat, animaduertit quomodo
Deus suum populum regeret. Ita ergo
Holoferni sapienter suadet: *a Perquire mi-
Domine, si est aliqua iniquitas eorum in con-
spectu Dei eorum, quoniã tradens tradet illos
&c.* Si verò non est offensio populi huius
coram Deo suo , *b* non poterimus re-
sistere illis ; *quoniam Deus eorum defendet
illos &c.* Hoc & toti communitati in-
ter Christianos notandum , & cuius in
particulari. Plena est historia sacra exem-
plis.

4.

Ecce vt Veritas plerumque odium
pariat: Propter veritatem dictam Achi-
or ni-

a Cap. 5. *b* Ecce fructum lectionis sacre
historie,

or nimium potentiam veri Dei exaggerans, cui nemo resistere possit, abripitur, ligatur, hosti traditur, ut ciuitate capta exquisito supplicio afficiatur. Sed ecce bonitatem & prouidentiam Dei: hic homo gentilis cernens caput Holofernís, miraculosa victoria commotus, in verum Deum credit, & Legem Iudæorum acceptat.

5.

Filij Israël ut viderunt multitudinem illorum, prostrauerunt se super terram, mittentes cinerem super capita sua, vnanimes orantes &c. Et assumpserunt arma bellica &c. Ecce quid in publicis necessitatibus, & priuatis, faciendum. Primo Deus in auxilium vocandus: deinde nostri conatus adhibendi. Initio quando exiuit Iudith orauit, & quando iam ictum intentabat: *Confirma me Domine Deus in hac hora cap. 13. & percussit &c.*

L 4

6. Iu.

a Cap. 7.

6.

Iudith licet instinctum à Deo habuerit ad magnum facinus pro populo suo patrandum, tamen feruenti ad Deum oratione, ieiunijs, cilicio se armauit: ita in rebus arduis faciendum, in causa quantumuis æqua semper auxilium Dei implorandum, nunquam nobis solis nimium fidendum.

7.

Viuit ipse Dominus, inquit Iudith, quoniam custodiuit me Angelus eius, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc reuertentem, & non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari &c. a Miraculum fuit foeminam tam speciosam, tam pretiose cultam, à militibus qui eam comprehenderunt, nec spoliatam, nec violatam. Miraculum item, quod Holofernes ad quã captiua ducta erat, alioqui voluptati deditus, & specie eius iam captus, in quartam noctem expectauerit, ingressum & egressum, de die, & de nocte liberum.

reli-

a Cap. 7.

reliquerit. Ecce quomodo Deus suis ad-
 sit, Iudith dat gloriam Deo, agnoscit ab
 Angelo, quem ei Deus attribuit, se cu-
 stoditam euntem, ibi morantem, & re-
 uertentem: Ita Tobias, tres pueri in ca-
 mino ignis, Petrus in vinculis, & alij ab
 Angelis auxilium senserunt. Nos sæpe à
 nostris Angelis beneficium accipimus,
 & non agnoscimus, nec gratias agimus,
 nec ad ardua negotia in auxilium voca-
 mus.

8.

*Et iucundus factus est Holofernes ad eam,
 bibitque vinum multum nimis, quantum vn-
 quam biberat in vita sua. Ecce typum filij
 huius sæculi; a qui ducunt in bonis dies suos,
 & in puncto ad inferna descendunt. b Quam
 vanæ spes hominum. Deuorauerat iam
 spe Beth uliam occupandam; specie mu-
 lieris captus erat, & iam consensum im-
 petratum putabat, ideo rerum securus
 genio indulgebat. Quis credidisset ea-*

L 5

dem

a Cap. 13.

b Iob. 21.

dem nocte maētandum? & tamen apud Deum iam decretum erat. Pugnant inter se, animi tumor Holofernis, carnis æstus, ebrietas, somnus, & fallax securitas: Ex parte vero Iudith humilis, & feruens oratio, ieiunia, cilicium, vigiliæ, magna erga Deum fiducia. Tumidum Holofernis animum, humilis oratio Iudithæ edomat; Ebrietatem, ieiunia damnant; æstum carnis cilicia pungunt; vino somnoque sepultum, vigiliæ deprehendunt; mulier vincit, feroci Tyranno caput aufert.

Ecce contraria studia, & diuersos rerum euentus, filiorum huius sæculi, & seruatorum Dei.

9.

Extare voluit Iudith æternum monumentum huius rei, Conopeum Holoferni suspendens; idque non tam propter se, quam vt glorificetur Deus, quoties in oculos hominum hoc anathema incurreret. Placet quippe Deo gratitudo & laudes ex memoria beneficio-

ficiorum: ideo statuae erectae, annuae fe-
 stiuitates institutae, vt in memoriam no-
 bis res praecclare, & sancte gestas refrice-
 mus. Ideo pro summo etiam Ecclesiae
 thesauro nobis à Christo relicto (insti-
 tutionem inquam sanctissimae Eucha-
 ristiae) Christus Apostolis mandauit, *Hae*
quotiescunque feceritis, in mei memoriam
facietis. Contentus quasi, saepe nos huius
 amoris meminisse, eique debitas gratias
 persoluere.

ORATIO:

O Gloria Hierusalem (caelestis) O
 laetitia Israel, o honorificentia po-
 puli Christiani, gloriosissima Vir-
 go Maria, quae non tantum vnā ci-
 uitatem, sed totum genus humanum
 ab obsidione liberasti, & superbissimi
 hostis nostri caput contriuisisti. Ecce ani-
 ma mea obsidetur, o Domina, ne patia-
 re quæso fontes aquae viuae mihi ad-
 imi, & arida siti nimium premi. Sed

L. 6.

fluat.

fluat in cor meum per te quæ canalis es
omnium gratiarum, vena vitæ, quæ me
in spiritu recreet, & vires instauret. Do-
cuit me Iudith , & omnis populus Be-
thulix, orationibus, ieiunijs, & alijs Deo
gratis obsequijs, iratum Numen flecte-
re. Ecce ego vermis & non homo, sub
potenti manu filij tui me humilio , &
prosterno, ac per te misericordiam im-
ploro , & quia ab hoste meo ita cingor,
& premor , vnde & extrema calamitas
mihi timenda , te veram Iuditham no-
stram humillimè rogo, vt tam potentem
& minacem hostem meum, forti manu
tua sternas, vt ab ipso securus, & liber,
Deo meo quiete seruire, & tibi debitas
gratias dignè persoluere valeam. Quæ in
coelis coronata triumphas in om-
nem æternitatem ,
Amen.

SAN-

SANCTVARIVM DEI. 243

SANCTVARIVM DEI. *a*
TABERNACVLVM FOE-
DERIS. *b*

TABERNACVLVM DEI CVM
HOMINIBVS. *c*

ALTARE THYMIA-
MATIS. *d*

PROPITIATORIVM ALTIS-
SIMI. *e*

ARCA TESTAMEN-
TI. *f*

Quære in Lauretanis, Tit. Fœderis
Arca. fol. 112.

COniungo hæc omnia; quia partim
Synonyma sunt; partim ita quoad
L 7 vsum

a Exo. 10. *b* Item 25. *c* Apoc. 25.
d Exod. 30. *e* Item 25. *f* Ibid.

ysum coniuncta, vt vnum sine alio vix rectè explicari possit. Pleraque ex ijs intelligi possunt, quæ in Lauretanis de fœderis Arca diximus. Subiungo pauca de Altari Thymiamatis.

In hoc Altari de lignis Sethim purissimo auro conuestito, quotidie mane & vesperi, thymiana suauissimi odoris adolebatur. Hoc adumbrabat cor Mariæ, in quo quotidie, manè, & vesperi, suauissimè fragrans thymiana ad Deum ascendebat, quo Deus, & omnes Angeli vehementer recreabantur, & omne genus demoniorum extricabatur, dum variæ virtutes eius flagranti charitatis igne succensæ fragrabant. Vnde merito Deipara de se dicere poterat: *Sicut Cynamomum & balsamum aromatizans odorem dedi, a quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris: & quasi storax, & galbanus, & vngula, & gutta &c.* b Hinc:
S. Bo-

a Eccli. 24.

b In spec. 67.

S. Bonaventura, Odor, inquit, *Mariae fuit sicut Cynamomum, in cortice conuersationis; & sicut balsamum interius, in vnctione deuotionis; sicut myrrha in amaritudine castigationis &c.* Et S. Bernardus super verba illa, *Spiritus S. superueniet in te; dicit pretiosum illud balsamum tanta copia, & plenitudine tibi influet, O Virgo, vt copiosissime effluat circumquaque.*

Earundem Virtutum Deiparæ fragrantia insinuatur per Virgulam fumi, ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij. a hæc Virgula Deum petens sursum fumabat, & per Virtutes charitatis igne succensas mirè fragrabat. Ita Sophron. de Assumptione.

S. Bernardus meditatur etiam ante incarnationem Christi simile de B. Virgine. b *Nam cum esset Rex in accubitu suo, Nardus Virginis, inquit, dedit odorem suum, & ascendit in conspectu gloriae eius, fu-*

mus.

a Cant. 3.

b Super missis.

mus aromatis, & inuenit gratiam coram oculis Domini &c.

Petrus Damianus, a *Vniuersus*, inquit, *puluis pigmentarius in Virginem coniectus est quia in ea Virtutum conuentus reuerendum sibi thalamum consecrauit*; et si cæteros per partes spiritus afficit, *Maria tamen tota plenitudo gratie si peruenit.*

Hac fragrantia Virtutum B. Virgo non tantum Deum, & totam Curiam cœlestem recreat, verum alios quoque Christi fideles, & maximè sibi peculiariter deuotos, ad currendam viam Domini excitat, vnde clamant, *in odorem vnguentorum tuorum currimus.*

& Serm. de Assumpt.

S C A.

VIRGA MOYSIS. 247

SCALA IACOB.

Vide in Lauretanis: Ianua Cœli,
fol. 126.

ARCA TESTAMEN-
T I.

Vide in Lauretanis. Fœderis arca,
fol. 112.

SPECVLVM SINE MA-
CVLA.

Vide in Lauretanis: Speculum Iusti-
tiæ fol. 42.

VIRGA MOYSIS. *a*
VIRGA IESSE. *b*

Placuit non tantum has duas virgas
coniungere, quæ in Litanijs sese
consequuntur, sed etiam aliarum
qua-

a Exod. 4. *b* Esai. II.

quarundam meminisse, quas ad hoc nostrum institutum in Scriptura & SS. Patribus reperio.

Mirabilia olim Deus per Moysen operaturus, inter alia ei dixit: *a Virgam hanc sume in manu tua in qua facturus es signa.* Cum ergo iussu Dei, populus ex Ægypto egressus esset, & Pharaon cum cum ingenti exercitu persequens ad mare rubrum pene affecutus fuisset, dixit Dominus Moysi, *b Eleua Virgam tuam super mare, & diuide illud, vt gradientur filij Israel in medio mari per siccum.*

Cum verò nihilominus Pharaon, cum toto exercitu eos persequeretur, ait Dominus Moysi. *Extende manum tuam super mare, vt reuertantur aquae ad Ægyptios, super currus, & equites, eorum, &c.* Ergo gloriosè magnificatus est Dominus, equum, & ascensorem deiecit in mare, nec vnus super-
fuit ex eis.

Sicut ergo mare rubrum Virga Moysi percussum, sese aperuit, & liberum transi-

a Exod. 4. b Exod. 14.

transitum populo, vt hostem effugere, & ad terram promissionis expeditè transire posset ; ita Beatissima Virgo instar Virgæ Moysis procellosum mare huius Mundi diuisit, vt plurimi communem hostem effugere, & ad cœlestem patriam expeditè transire potuerint. Et quidem occasione maris rubri, ita S. Bonaventura meditatur de nomine Mariæ, quod amarum mare sonat. *a* Illa enim, inquit, amarum mare fuit Diabolo, & Angelis eius per ipsam oppressis, & submersis, non secus ac Ægyptijs in mari rubro.

De hac Virga in hoc sensu plura videre licet apud Petrum Damianum sermone de Assumptione. Bernhardinus Senensis Tom. II. a. I. c. 3. Et S. Antoninus 4. part. tit. 15. c. 24. §. 4. Moyles etiã Virga sua petram percussit & aquas elicuit. *b* Ita hæc nostra Virga, Virgo inquam sanctissima plura lapidea peccatorum corda percussit, vt lacrymæ veræ pœnitentiæ vbertim manarent.

Moy-

a In spec. c. 3. *b* Exod. 17.

Moyſes Virgam ſuam in manu tenēs orauit, & vicit Amalechitas, dum Iofue contra illos pugnaret. *a* Ita nos in patrocinio B. Virginis vincimus hoſtes noſtros ſpirituales.

Cur Virgæ Jeſſe, hæc Virgo aſſimiletur, pulchrè SS. Patres declarant. S. Ambroſius ſuper illud Eſai. II. *Egredietur Virga de radice Jeſſe, & flos de radice eius aſcendet, & requieſcet ſuper eum Spiritus Domini:* compendio rem dicit lib. I. de bened. Patr. c. 4. & lib. 2. de Spiritu S. c. 5. Radix, inquit, familia Iudæorum; Virga, Maria; Flos Mariæ Chriſtus.

S. Bonauentura alludens ad illud vaticinium Eſaiæ, *b* quomodo ſuper florem huius Virgæ requieſcat Spiritus Domini, ita ſcribit: *Quicumq; Spiritus Sancti gratiam adipiſci deſiderat, ipſe florem Spiritus Sancti in Virgine querat: Per Virgam enim ad florem, per florem ad Spiritum Sanctum in ipſo requieſcentem peruenimus, Per Mariam ad Chriſtum.*

a Ibid.

b In ſpec. B. V. cap. 6.

Christum accedimus, & per Christum gratiam Spiritus Sancti inuenimus.

Idem S. Bonaventura in eodem speculo, inquit: *b Si hunc florem habere desideras, Virgam floris precibus flectas: Si flos est nimis altus Diuinitate, Virga tamen est flexibilis pietate. Et si flos est rarissimus, quia in cælo, & in terra non inuenitur, nisi vnicus, est tamen communissimus, non in horto conclusus, sed in campo omnibus transeuntibus expositus. Et ideo bene dicere potest Christus illud: Ego flos campi. hac ille.*

VIRGA AARON.

Disiungi ab his duabus Virgis non potest Virga Aaron, quæ inter omnes alias aridas Virgas sola floruit, & fructum protulit. De hac ita S. Augustinus li. 2. ad catechum. c. 4. Et serm. de temp. Domin. 3. Aduentus. *Virga ecce protulit, inquit, quod ante non habuit, nec defossa sarculo, nec animata succo, nec fœcundata seminario: Et tamen cum illic deessent vniuersa iura natura, protulit Virga quod nec semine suggeri potuit, nec radice.*

S. Ber-

a cap. 10. b Num. 7.

S. Bernardus de eadem ita scribit; *a*
Nec Virga virorem floris ledit emissio, nec
Virginis pudorem sacri partus editio.

Petrus Damianus serm. de Assump-
 tione, ita etiam inter cœtera de hac Vir-
 ga nostra piè ratiocinatur, & tandem
 ait; *In Virgine Virga, & baculo cruce, mise-*
rorum spes, & consolatio continetur, sicut
sublimis Prophetâ clara voce declarat, Virga,
inquit, tua, & baculus tuus, ipsa me consolata
sunt.

Consolationem sensit Dauid in illo
 Psalmo, quod à Deo tanquam à Pasto-
 re deduceretur ad pascua, & dirigeretur
 tam paternè, & vbi necesse esset, etiam
 puniret si malè ambularet. De illa proui-
 dentia Dei singulari erga Ioseph, vide
 quid fratribus ipsemet testetur Ioseph,
 qui fratribus dixit; *c Non vestro consilio sed*
Dei voluntate huc missus sum. Signum au-
 tem Dei amoris est, non permittere ab-
 errare nimium suos: *quem enim diligit*
 Domi-

a Serm. 2. super Mius. b Psal. 22.

c Gen. 45. & c, 50.

Dominus, castigat, & flagellat omnem filium quem recipit. Heb. 12. Ita Beatissima Virgo, vt aliquos à via iustitiæ aberrantes reduceret, morbos, & varios aduersos casus impetrauit, quibus exerciti tandem agnouerunt, & redierunt percutientes pectora sua.

Est ergo Beatissima hæc Patrona nostra Virga Consolationis, & Virga directionis, quæ non patitur suos aberrare. *a Est virga virtutis quam emisit Dominus ex Syon, b contra demones, vt S. Bonauentura interpretatur, & contra hostes Ecclesiæ, quæ percussit & interemit cunctas hæreses, vt canit Ecclesia.*

a Psal. 44. b Psal. 109.

PIÆ CONSIDERATIONES.

¶

Virgam hæc sume in manum tuam,
 ô cultor B. Virginis, in qua facies
 signa.

figna. *a* Si te premat hostis, & ad angusti-
as redigat, hac percute aquas tribulatio-
num, & viam dabunt, vt sicco pede fu-
rorem hostis possis euadere.

2.

Vbi contra hostes pugnandum est,
montem ad orandum conscende, & ma-
gna cum fiducia hanc Virgam gloriosè
ad cœlum extende, *b* in hac vinces. Voca
Mariam. hæc Virga vigilans est, hostes
terret, sternit. *c*

3.

Si exaruit tanquam testa cor tuum,
imo si in petram indurescat, vt nec veræ
deuotionis, aut spiritualis consolationis,
aut doloris de peccatis guttam vllâ stilla-
re possit, confide, hæc Virgo cor Magda-
lenæ percussit, & oculi eius exitus aqua-
rum deduxerūt, quibus dulcis Magistri
pedes vbertim rigare potuit. Mollescet
enim cor tuum hac Virga tactum, erum-
pent lacrymarum riuuli, quibus & noxas
cluere, & sitim collium æternorum se-
dare possis.

4. Hac

a Exod. 4. *b* Item 17. *c* Hier. 1.

4.

Hac Virga vtere tanquam baculo peregrinationis tuæ, in hoc Iordanem miseriarum huius Mundi securè transfirmabis gressus tuos, & in eo, ex itinere fessus, & anhelans, suauiter subinde conquiesces: transilies fossas, & varias itineris difficultates superabis: allatrantem terrebis & percuties illum Erebi canem, hostem fugabis. *a Non est hic baculus arundineus, qui confractus manum tuam perforet, securè in hac Virga confidere poteris, apparuit arida, viruit tamen, floruit, & fructus protulit. b*

5.

Hic baculus erit senectutis tuæ. Tu in hac Virga colenda consenesce, nec dubita de solatio, genua labantia firmabit in via mandatorum Dei, vires instaurabit: hac Virga nixus, & firmiter stabis, & securè ambulabis, ad metam tibi præfixam.

M

ORA-

a Esa. 36. b 4. Reg. 18.

ORATIO.

O Benedicta Virga, in qua Deus tam
 mirabilia operatus est, quæ totus
 orbis stupet. Olim Patriarcha Ia-
 cob adorauit fastigium Virgæ, filij sui
 Ioseph, dominantis in Ægypto: *a* E-
 sther summitatem Virgæ aureæ Regis
 Assueri humillimè osculata est: *b* Quin
 ergo & ego, intimo cordis mei affectu,
 hanc benedictam Virgam reuerenter
 exosculor, colo, & amplector. Ah diri-
 ge, ô Virga directionis gressus meos,
 in semita mandatorum Dei, & me ouic-
 culam tuam sicubi aberro, corrige, &
 in rectam viam redire coge; deduc me
 ad salutaria pascua. Virga vigilans es, in-
 crepa, acclama, de periculo mone. Virga
 Virtutis es ex Syon missa, lupum arce,
 sterne. In via peregrinationis meæ esto
 mihi in aduersitate præsidium, in lubri-
 co baculus, quo genua labantia firmem,
 gressus constanter figam, fessus respirem

Ad

a Heb. II. *b* Esth. 5.

Ad terram promissionis mihi pen-
 dum, obstat mare tribulationum, ^eost is
 instat, vrget, vestigia premit; extende
 potentem manum tuam, O Regina Cœ-
 li percute hoc mare, dissipentur aquæ, vt
 sicco pede transeam, hostis furorem ef-
 fugiam, & in terra lacte, & melle manā-
 te, mihi cœlitus promissa, gloriosè De-
 um magnificare possim. Quæ in cœlis
 coronata triumphas in omnem æterni-
 tatem, Amen.

LILIVM INTER SPINAS.

Vide in Lauretanis: Rosa mystica.
 fol. 71.

R. V. B. V. S. A. R. D. E. N. S. I. N. C. O. M. B. V. S. T. V. S. a

Non sum nescius, rubum ardentē,
 sicut & plures alias Figuras S.
 cripturæ, & vaticinia, quæ in L. ra

M 2

nij.

a Exod. 3.

is tā
 otus
 a la-
 j sui
 E-
 legis
 Quin
 ctu,
 enter
 diri-
 eos,
 oui-
 e, &
 c me
 s, in-
 Virga
 arce,
 esto
 ubri-
 nem,
 irem
 Ad

nijs ponuntur, de Christo, Ecclesia, & alijs quandoque explicari posse, & solere à SS. Patribus, mihi tamen propositum est, similia tantum B. Virgini applicare, quæ mens Ecclesiæ est in his Litanijs. feci id hæctenus, & facturum sum posthac.

Beatissima Virgo Maria rubus ardens, & incombustus fuit, quando Redemptorem nostrum concepit, & quando eundem Mundo peperit: imò verò etiam quando ipsa concepta fuit. Videbatur enim homo nobis similis, obnoxia Originalis maculæ, & tamen ab ea præservata fuit, & minimè infuscata.

Quando Christum concepit, reddebatur grauida, Iosepho apparebat adultera, & tamen illæsa permansit: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto erat.

Quando eundem peperit, Mater videbatur, & erat. Et tamen Virgo antepartum, Virgo in partu, Virgo post partum. Ideo canit Ecclesia: *Rubum, quem viderat Moyses incombustum, conseruatam agnouimus*

nouimus tuam laudabilem Virginitatem. Sed & dolore carebat.

S. Bernardus hom. 2. super Missus. Portendebat inquit, rubus ille Mariam parientem, & dolorem non sentientem. Quando Deipara Deum, qui ignis dicitur (Deuter. 4.) concepit, Virginitatis virorem retinuit.

S. Damascenus miratus hanc Christi conceptionem plenam miraculis, ita sibi respondet: *a Spiritus S. inquit, Virgo Diuinitatis suae rore ita te seruauit, vt ab igne diuino minime absumereris. Nam hoc quoque Moysis rubus præsignabat.*

Ildefonsus, magnus Virginis amator & cultor, ita de rubo ardente ratiocinatur. *a Hoc, inquit, rubo incombusto manente. Virginitatem B. Mariæ conseruatam credimus corde, confitemur ore: Quoniam Spiritus Sanctus qui Deus, ignis consumens est, totã inflammauit, & incanduit, ita vt Mater fieret Christi, & Templum Diuinae Maiestatis.*

M 3

Curio-

a Orat. I. de Natiuit.

b Serm. I. de Assumpt.

Curiosè aliqui interrogant, cur Deus ad tantum mysterium significandū, Rubum alijs nobilioribus arboribus præposuerit. Respondetur id factum propter duas rubi proprietates. Prima est, quod eius folia serpentibus sint infestissima, vt patet ex D. Ambrosio lib. 3. Hexam. c. 8. Philone Iudæo, & Dioscoride. Secunda, quod ob pungentes spinas, folia eius ab omnibus maneant intacta. Vt ergo Deus significaret Virginem Matrem eius semper intactam fore, & antiquo serpenti inimicam, Rubum præ cæteris elegit. Est ergo Maria instar Rubi, parvula propter humilitatem: Viridis fide, & omni genere Virtutum: Florida propter Virginitatem, & fœcunditatē, quia in flore, spes fructus est: *In me omnis spes vita & virtutis.* a Odorifera propter Virtutum fragrantiam. In plateis sicut cinnamomum & balsamum &c. Aculeata spinis, propter tribulationum puncturas, maximè in filij sui passione.

PIÆ

a Eccli. 24.

PIÆ CONSIDERATIO-
N E S.

F.

MOyses vidit hoc magnum myfte-
rium in deserto obambulans. A-
mat Deus quietem, quando no-
biscum vult agere. *Non in vento forti,
non in commotione Dominus, a sed in
sibilo aure tenuis. Consilium Domini est: b
Cum oraueris, intra in cubiculum tuum, &
clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito,
Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor
eius. c In meditatione exardescet ignis. Ps. 38.*

2.

Vadam & videbo visionem hanc ma-
gnam dicebat Moyses. Conatus noster
adhibendus, quando Deus nobis ali-
quid ostendit, accedendum, vt videamus
momenta rei, & quid Deus à nobis exi-
gat.

M 4

3. Soli

a 3. Reg. 19. b Matth. 6. c Ose. 2.

3.

Solue calceamentum de pedibus tuis. Humiliter & reuerenter accedendum ad Dominum, puro cordis affectu mysteria Dei tractanda. Christus Dominus lauit pedes suis discipulis, antequam cosuo sanctissimo corpore & sanguine paui. hic saltem calceamentum soluere iubetur, fortè ob defectum aquæ; propter sanctificationem tanti mysterij, certè & pedes lauare decuisset.

4.

Terra, in qua stas, terra sancta est. Hic tantum per Angelum locutus est Dominus, & tamen terram sanctam appellat. Quis ergo honor nostris templis deferendus, vbi ipse Deus præsens est, in sacrificio Missæ, & custodia sanctissimi Sacramenti? Vt taceam administrationem Baptismi & aliorum quoque Sacramentorum? Loquitur nobis Dominus: ex cathedra, & sede confessionis: respondet nobis in orationibus, & gemitibus nostris, quando in templo oramus.

5. Om-

5.

Omnis anima iusti huic rubo comparari potest. *Tanquam aurum in fornace probavit electos Dominus.* a Patet in Iob, Tobia, & plurimis alijs. Mundus subministrat faces, diuitijs, honoribus, voluptatibus. *Et concupiscentia quasi ignis exardescit;* b & licet quidem eligere, *potius nubere, quam vri:* Iustus tamen, & Deo fidens, non superatur ab hoc igne. Imò S. Benedictus dum vreretur, ne combureretur, ad spinosum Rubum confugit, in spinis se volutauit. Sic plures alij. Ecce Rubum ardentem non combustum. Melius est sic vri, quam nubere.

6.

Quæuis anima deuota deberet esse Rubus incombustus, humilis benè radicata, densa spinis, aspera pœnitentijs, intractabilis aduersus blanditias Mundi, carnis, & Diaboli. Viridis, virtutibus. Omni ergo custodia custodiamus, & sepiamus cor nostrum tali rubo.

M 5

ORA-

a Sap. 3. b Eccli. 9.

ORATIO.

Video rubum magnis mysterijs ar-
 dentem; Quin ergo soluo calcea-
 mentum, & nudis plantis reueren-
 ter accedo? Ah admitte me anhelantem,
 O Regina cœlitum, vt videam visionem
 hanc magnam. Videt te Moyfes igne fla-
 grantem, nec tamen consumptam. Ni-
 gra es, sed formosa: ardes, & tamen vires:
 Mater es, paris, sed sine dolore, & cum
 Virginitatis honore. O magnum myste-
 rium. Vocauit Deus Moyfen ex rubo;
ah sonet etiam vox tua in auribus meis: vox
enim tua dulcis: inflammari cupio, & ardere
desidero, imò etiam consumi ardeant; dumeta
cordis mei, illa aspera vepres, quæ suffocant
bonam sementem, & me intractabilem red-
dunt domesticis fidei. In cinerem vertatur
 quidquid in me coram oculis Dei aspe-
 rum & horridum est: flagrent spinæ no-
 xiarum cupiditatum huius Mundi:
 Concālescat cor meum intra me, & in
medi-

ditatione mea exardescat ignis : flagrem amore tui , dulcissimique nati tui , O castissima Virgo, & Mater : Ignis cœlestis comburat, & absumat in me , quidquid amo præter Deum , & te. Quæ in cælis coronata triumphas in omnem æternitatem. Amen.

VELLVS GEDEONIS.
N I S. a

HActenus ardebât Bustus , nunc rore madet Vellus , idem tamen mysterium per vtrumque cælitus Mundo proponitur.

Per hoc Vellus Beatissimam Virginẽ esse à Spiritu S. præmonstratam, tota Ecclesia Catholica confirmat, quæ in festo Circumcisionis canit; *Quando natus es ineffabiliter ex Virgine, tunc impletæ sunt Scripturæ; sicut pluuia in vellus descendisti, vt saluum faceres genus humanum.* Ita passim SS. Patres intellexerunt, & explicârunt:

M 6

Petrus

a Iudis. 6.

Petrus Chrysologus ita scribit: *a Cœlestis imber, Virgineum in vellus placido se fudit illapsu. & tota Diuinitatis vnda, bibulo se nostræ carnis celauit in vellere, donec per patibulum crucis expressum, terris omnibus in pluuiam salutis effunderet.*

Ecce, ex rore pluuiæ, & quidem sanguinea; madet vellus, madet tellus: irrigatur Mundus, miro lacte, & sanguine. Ecclesia canit cum Venatio Fortunato, de Christo Redemptore nostro, Ut nos lauaret crimine, Manauit vnda & sanguine.

Mysterium hoc pulchrè explicat S. Ambrosius. *b Quid inquam tam silenter, & sine strepitu fit, quam cum imber in lanæ vellus infunditur? Nullius aures sono verberat? &c. Rectè ergo Maria velleri comparatur, de cuius fructu salutaria populis vestimenta texuntur: Vellus planè Maria est; Siquidè de molli sinu eius Agnus egressus est, qui & ipse Matris lanicinium, hoc est, carnem gestans, molli vellere, cunctorum operit vulnera populorum.*

Quis

a Serm. 134. b Serm. 13. de Natali.

Quis nos hac nobili lana vestiatur, ut olim Deus nudos parentes nostros in paradiso? a tege etiam o aureum vellus, peccatorum meorum vulnera, quæ tibi totique curiæ cœlesti horrorem ciere possent.

S. Bernhardus ita hoc mysterium illustrat. b Quid, inquit, illud vellus Gedeonis significat, quod utique de carne tonsum, sed sine vulnere carnis in area ponitur, & nunc quidem lana, nunc vero area rore perfunditur, nisi carnem assumptam de carne Virginis, & absque detrimento Virginitatis? cui utique distillantibus cœlis, tota se infundit plenitudo Diuinitatis; adeo ut ex hac plenitudine omnes acceperimus, qui verè sine illa nihil aliud, quàm arida terra sumus.

Simili dulci affectu de hoc mysterio alibi ita loquitur. c Intuere, o homo, consilium Dei, consilium pietatis. Cœlesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infudit. Redempturus humanum genus pretium vniuersum

M 7

sum

a Gen. 3.

b Hom. 2. super Miss. c In Natiu. B. Mariæ.

sum contulit in Mariam. Altius ergo intueamini, quanto deuotionis affectu eam à nobis voluerit honorari, quòtius boni plenitudinē posuit in Maria; vt proinde si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea nouerimus redundare.

Hugo Cardinalis variè comparat veleri Mariam, *a* Est rore gratiæ plena: Vestis, & protectio simplicium, & innocentium: Mollis, tractabilis & blanda. Imbibit verbum Dei, *conseruabat omnia verba illa in corde suo.* *b* Frigora pellit, errores & imperfectiones, ariditates animarum nostrarum; & præsijs multis ornat.

Ros autem Christus est, *c* quem olim Patres tot clamoribus, & desiderijs exoptârunt. *d* *Rorate cœli de super, & nubes pluant iustum.*

I.

Ros est Christus ex origine, quia de cœlo descendit. *Qui de cœlo venit, super omnes est, Ioan. 3.*

2. Ros

a Super Psal. 71.*b* Luc. 2. *c* Ros: *d* Esa. 44.

2.

Ros occultè, & in silentio cadit. Ita Christus incarnatus, vt multi Angeli id non animaduenterint: de dæmonibus quidem constat, singulari Dei sapientia eos esse deceptos. Ita S. Ignatius in Epist. ad Ephes. S. Hieronymus in i. c. Matthæi Basilius de humana Christi generatione. *Generationem eius quis enarrabit?* Isa. 53.

3.

Ros noctu, & circa auroram cadit, Ita Christus in nocte natus, solatium miseris, *qui in tenebris, & vmbra mortis sedent.*

4.

Conculcatur passim ab hominibus; quod & Christo accidit, *Conculcauerunt me inimici mei.*

5.

Arentia humectat, fertilitatem affert. Ita factum tempore gratiæ, sterilitas ablata, terra nostra (Deipara Virgo) dedit fructum suum.

6. Fru-

a Psal. 55.

6.

Fructibus incrementum dat , calorem , & succum. Extiterè nouæ Virtutes, & doctrinæ tempore Christi, de paupertate Spiritus, Virginitate, iniuriarum tolerantia. Nihil simile olim auditum.

7.

Refrigerat Ros noctis æstum. Ita gratia Dei carnis, aliorumque vitiorum pruritum.

PIÆ CONSIDERATIONES.

I.

Descendit hic Ros cœlestis gratiæ in animas deuotas latenter, rigat ardentia corda, fœcundat, si ita à Deo cum Gedeone petamus, iam non explorandi gratia, sed impetrandi ex fide, & spe firma.

2.

Sed descendit hæc gratia tantum in vellus

VELLVS GEDEONIS. 271

vellus ouinum, simplex, innocuum, & mansuetum; non in Caprinum luxuriæ, non in Leoninum superbiæ, non in Caninum inuidiæ & rancoris, non in Lupinum rapacitatis, nec in Vulpinum dolo-
fitatis. Hugo Cardinalis. a

3.

Dignum animaduersione, quod quando vellus animæ nostræ, plenum est hoc rore cœlesti, tunc corpus nostrum, terra nostra, arida est asperitate vitæ, & pœnitentiæ rigore.

4.

Quando in Litanijis ita compellamus B. Virginem Vellus Gedeonis, ora pro nobis; partim Deum laudamus, propter gratiam huic velleri sacratissimo communicatam, in signum redemptionis generis humani; partim rogare debemus illam, vt velleri cordis nostri, rorem gratiæ impetret.

5.

Decet cum Gedeone exprimere hunc rorem

a In Psal. 71.

rorem cœlestem, in concham cordis nostri, & grato animo colligere, & omni diligentia asseruare hanc gratiam à Deo cordibus nostris communicatam.

6.

Non ineptè etiam illi vellus exprimere dicuntur, qui ex S. Scriptura varios pios sensus, & conceptus, ac doctrinas colligunt. Quin & ij, qui ex omnibus creaturis, & rebus, quas tractamus, aliquid boni colligunt, & piè meditantur.

Non ab ludam multum, si meminero magnæ fiduciæ in Deum S. Bernardi, qui suo Amanuensi sub diu dictauit epistolam quandam, numero primam. Cū autem repentè copiosa de cœlo pluuia caderet, & Amanuensis fugam captare vellet, prohibuit S. Bernardus, dicens, *Opus Dei est, ipse sua curat.* Quo dicto miraculum Gedeonis renouatum est; nam vndiq; madente terra, Epistola sola, sicca remansit.

Concludo Appendicis loco cum institutione celsissimi Ordinis Aurei Velleris,

ler
pu
D
fo
de
po
en
ui
h
Sa
&
ec
ip
pu
tr
&
di
P
c

leris, quem Anno 1429. instituit Philip-
 pus, cognomento Bonus, Burgundiæ
 Dux Caroli Audacis pater; hic non Ia-
 sonem, iuxta fabellas Poeticas, sed Ge-
 deonem præ oculis habuit, qui cum suis
 populum Dei, à Madianitis, & alijs ori-
 entalibus hostibus, fauente Deo libera-
 uit. In hunc ergo finem Philippus Bonus
 hunc Ordinem instituit, in honorem
 Saluatoris nostri, & laudem B. Virginis,
 & gloriam S. Andreæ, vt certi quidam
 equites Zelo Dei flagrantēs, vna cum
 ipso, contra hostes Ecclesiæ gloriosè
 pugnarent, pro communi eius pace, &
 tranquillitate, ac limitum propagatione,
 & incremento. Qui Ordo in hunc vsque
 diem floret inter Catholicos Reges, &
 Principes, aliosque Dynastas, magno
 cum Ecclesiæ folatio, & fructu.

ORATIO.

Agnosco, adoro, & colo illum rorē
 coelestem, O dulcis Virgo, qui o-
 lim

lim in virgineum vterum tuum descendit. Ah quanto desiderio hunc rorem imbibisti. Animos mihi addit gloriosus Dux Gedeon, qui in signum præsentissimi auxilij diuini, nihil hæsitans, rorem à Deo, de cælo, in siccum vellus descendere petijt: hic inquam mihi animos addit, O gloriosissima cæli Regina, vt in aridum vellus cordis mei, cœlestis gratiæ rorem descendere, humillimè petere audeam, qui noxiùm æstum temperet, & dulci quodam solatio animam meã quæ est sine aqua tibi, recreet. Ecce offero concham cordis mei, ah liceat aliquid exprimere, de plenitudine gratiæ tuæ *riga quod est aridum*, impingua terram cordis mei, vt det fructum suum, ne instar maledictæ illius ficus, exarescam: *laua quod est sordidum*; *foue quod est frigidum*, materno tuo calore, & pio erga omnes tui amantes, affectu. Dignare me vestire, O Mater misericordiæ, hoc sacro velere, & operire multitudinem peccatorum meorum: tege, de quibus erubesco, defende:

de
m
m
li
q
o
l
t
o
f
P

FAVVS DISTILLANS. 275

defende ab ijs, quæ pauesco. Orna cor
meum molli lana mansuetudinis, vt cum
magna patientia, in aduersis glutiam sa-
liuam meam, & ad iniuriam illatam, tan-
quam Agnus mansuetus, non aperi-
am os meum. Sentiam etiam Gedeonis Ze-
lum in corde meo, *da mihi virtutem con-
tra hostes tuos*, & faue, vt meos quoque,
qui quærent animam meam, gloriose
sternam. Quæ in cœlis coronata trium-
phas in omnem æternitatem, Amen.

THRONS SALOMONIS.

Vide in Lauretanis: Sedes sapientiæ.
fol. 56.

TURRIS EBVRNEA.

Vide in Lauretanis. Turris Daudica
fol. 85.

FAVVS

FAVVS DISTILLANS. a

ITa de sua Sponfa loquitur Sponsus:
*Fauus distillans labia tua Sponfa, mel &
 lac sub lingua tua. b*

Guilelmus, cognomine paruus, hunc locum mysterio Annunciationis pulchrè accommodat. Cùm enim iam Patres pene ad raucedinem clamassent, *excita potentiam tuam, & veni.* & iam Angelus per Virginem nasciturum annunciarret, ac tantùm consensum Mariæ expectaret, ita B. Virginem alloquitur: *Dic ergo verbum dulce, o Maria, dic quod dictura es. Ecce os tuum respiciunt Angeli, hominum amatores; SS. Patriarchæ & Prophete apud inferos positi expectant verbum tuum quasi imbrem serotinum: adhuc labia tua, sicut fauus, sed distillans, id est. occultæ dulcedinis aliquid emittens, dicendo, Quomodo fiet istud? adhuc mel & lac sub lingua tua, verbũ nempe illud dulcissimum, quod erit mel Angelorum, & lac mortalium. Non sit ergo hoc mel & lac sub lingua tua, sed in lingua. Sonet vox tua in auribus nostris. Ecce Ancilla Domini, fiat mihi*

a Cant. 4. b Ibid.

secun-

*se
da
de
su*

e

c

r

c

f

v

f

r

f

j

u

i

e

e

e

e

e

e

e

e

e

e

e

e

e

e

*secundū verbum tuum. Hoc plane est verbum
dulcisonum, quod & Angeli, & homines desi-
derabant. Hoc verè est mel, & lac, quod erat
sub lingua Virginis.*

Verè hæc Virgo per tot Virtutum
exercitia, tanquam Apis Argumentosa
conata est talem fauum conficere, ex ce-
ra tam pura, ordine tam artificiosum,
qui postea melle, rore illo cœlesti, Chri-
sti inquam, humanitate, repletur,
vnde illa postea Gratia plena ab Angelo
salutata, nobis illud cœleste mel destilla-
ret. Vnde & Ecclesia in Natiuitate Chri-
sti canit, *Hodie per totum Mundum melli-
flui facti sunt cœli, verè tunc fauus mel su-
um destillauit.*

Non possunt SS. Patres satis explicare
illā internā huius virginis dulcedinē, pa-
cem, securitatē, iubilū cordis, quā partim
in contēplationibus, & ardētissimis desi-
derijs, & flagrāte charitate sensit; partim
in conceptione, partu educatione, con-
uersatione fructus ventris sui, qui est
nostra quoq; dulcedo, & totius Mūdi so-
latium

latium Consideremus Matrem, quibus actibus charitatis, amplexibus, osculis, blandis alloquijs infantulum sanctissimum tractarit. *a S. Bernhardus ad hoc alludere videtur, dum dicit, labia labijs debentur, nec enim de Sponse labijs exprimerentur dulcedines, si non labijs imprimerentur Dilecti. ideo dicit, Osculetur me osculo oris sui. b*

Meditatio horum mirabiliter afficit intima cordis nostri. De S. Bernardo legimus Christum ipsa hora Natiuitatis noctu adhuc puero aliquando apparuisse in præsepio cum Virgine Matre, unde illam dulcedinem hausit, quæ ex scriptis eius apparet, maximè in sermonibus de mysterijs incarnationis super Missus est.

Conradus de Offida, in contemplatione infantia Christi, petens solatium Simeonis, à Matre impetrauit infantulum suum amplexandum. *c*

Notan-

a Cant. 4. b Idem. I.

c Simile de S. Francisco.

Notandum illud ex Cæsario lib. 7. mirac. c. 50. de salua oris cuiusdam matronæ in dulcedinem mellis conuersa, ex sola Angelica salutatione quinquagies recitata, cum totidem venijs, id est, terræ osculis. Eandem gratiam impetrarunt duo huius matronæ æmuli, Marsilius Coloniae prope templum S. Seuerini inclusus, & alius ex ordine Cisterciensi Religiosus.

Hinc S. Bonauentura. *a* O multum, inquit, laudabilis Virgo Maria; tu nec nominari potes quin accendas, nec cogitari, quin recrees affectus diligentium te: tu nunquam sine dulcedine diuinitus tibi insita memoriæ portas ingrederis: Fortè hoc dixit ex Damasceno, qui ita scribit: Sufficit ijs qui tuam memoriam piè vsurpant, ò Virgo, quippe quæ eiusmodi letitiam pariat, quam nullus eripere possit. qua nunc enim voluptate, quibus bonis non impletur, qui mentem suam sanctissimæ memoriæ promptuarium effecerit. Epulentur iusti, & exultent. Gustate & videte, quo-

a In spec. c. 8.

te, quoniam suavis etiam hæc est Domina nostra.

Quin & peccatoribus hæc Virgo suum fauum distillat, & dulce loquitur, quia mel & lac sub lingua eius. Explicat hoc S. Bernardus super hunc locum. *b* Cohortatur hæc Virgo perfectionem, non cogit, sed magis consolatur pusillanimes, suscipit infirmos & si inquietos corripit, correctio iam dulcedinem sapit maternam: peccanti compatitur, conuerso indulget. Vide quàm magna multitudo dulcedinis in labijs Sponsa, qua quoties tu pereffluus iu malum, toties si conuertaris, ipsa tibi destillat in bonum, & præbende venia vicibus non exhauritur. Denique instar Angelorum Dei non insultat, sed exultat super peccatore pœnitentiam agente.

Meritò ergo omnes cum Ecclesia clamamus, *vita dulcedo & spes nostra salue, O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria.* Et cum Petro Damiano, *b Felices Angelici Spiritus, qui B. Virginis habent presentiam: nos interim memoriã abudantiã suauitatis eructamus. Si dulcis est memoria, quid est presentia?*
a Ser. 34. sup. Cant. b Ser. I. de Nati. PLÆ

PIÆ CONSIDERATIO-
NES.

I.

ANima deuota tanquam folers Apicula, ex audito, & scripto verbo Dei fauum sibi facit, & mel colligit. Ita fecit Maria puerpera, cum vel pastores rudes audiret narrare visionem, & cantum Angelorum, *conseruabat omnia verba illa, conferens in corde suo.* a Ita Regia illa apicula in Lege & gubernatione Dei recreata; *Iudicia Dei desiderabilia super aurum, & lapidem pretiosum multum, b & dulciora super mel & fauum.* Quam benè ei sapuit, cum dixit, *c Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo: & vix inde auelli potuit, sibi gratulans, Quomodo Dilexi, inquit, Legem tuam Domine? d tota die meditatio mea est,*

N 2

2. Re-

a Luc. 2. b Psal. 118.

c Item 118. d Ibid.

2.

Requiritur autem ad hoc, magnum desiderium, & quasi fames spiritualis. *a* Nam anima, saturata conculcabit fauum, ait Sapiens, Peccator qui os plenum siliquis habet, quomodo hoc mel spirituale gustabit? Scarabæi stercorei malunt insidere, quam rosis. nobilioris verò naturæ apiculæ sunt, quæ magnum delectum florum habent, foetentes & venenatas herbas oderunt. delicati odoris, & gustus sunt, & valde auide omnes florum angulos perquirunt. *Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.* *b* *In toto corde meo exquisiui te, aperui os meum, & attraxi spiritum.* Desiderium autem hoc exacuet necessitas, quia valde indigemus: Vtilitas, quia hinc omne robur nostrum: Suauitas, quia spiritualis homo mirifice fruitur. Audi Claraualensem Apiculam suauiter susurrantem:

Tua

a *Prou. 27.**b* *Psal. 118.*

Tua Iesu dilectio,
 Grata mentis refectio;
 Replens sine fastidio,
 Dans famem desiderio &c.

3.

Delectantur autem Apiculæ varietate florum: ex diuersis, vnius tamen saporis mel conficiunt. Ita animæ deuotæ ex diuersis doctrinam, & solatium colligunt, non tantum ex Scriptura sacra, sed ex vita Christi, B. Virginis, aliorumq; Sanctorum illustribus exemplis. Magis mouent exempla, & nos propius attingere videntur. Videmur aliquando idem posse, idem debere facere. Virtutes aliorum nostras acuunt, prouocant, lacesunt. Ex sola lectione vitæ Christi, & Sanctorum plurimis Mundus desipuit, vel imitari aliorum Heroicas virtutes, dulce fuit. Obuia exempla breuitatis causa omitto.

Tertullianus in antiqua Ecclesia ait baptizatorum ora lacte & melle inuncta fuisse. Lacta verbum Dei insinuabatur,

N 3

melle

melle autem meditatio eiusdem, vt infans suo tempore eius dulcedinem gustaret.

4.

Peculiariter autem à Beatissima Virgine sub cuius lingua mel & lac, decet nos discere mansuetudinem & prudentiam loquendi. *a* Sicut vitta coccinea labia tua, & eloquium tuum dulce. *b* Sicut enim vitta fluentes capillos stringit, inquit Guilelmus in hunc locum, ita se labia eius per discrete censuram silentij stringebant, ne quod ex eis verbum inordinatum, vel inutile efflueret: diffusa hac erat gratia in labijs eius. Si ex abundantia cordis os loquitur, quid poterat cor dulcedine redundans eructare, nisi verbum dulce? Quid poterat nubes illa, dulcedine grauida, stillare, nisi dulcedinem, nisi mel & fauum. Sic ille. Et verè dicitur fauus distillans, quia prudenter loquens non effundit quidquid in buccam venit, sed ex consilio Ecclesiastici verbis suis stateram facit. *a* Hoc

a Cant. 4.

b Guild. c Eccli. 28.

Hoc & S. Ambrosius suadet; *a Profer*, inquit, *sermones ad mensuram, libra examinatos iustitie, vt sit grauitas in sensu, in sermone pondus, in verbis modus. Si enim hoc facimus in auro*, inquit S. Chrysostronus, *b multò magis faciendum est in verbis, vt nihil desit, nihil redundet.*

Hinc B. Virgo tam rarò, & tamen potenter locuta legitur. Cum Angelo parcellimè locuta est, sed necessario & in re magni momenti. Primò vt significaret se voto Virginitatis obstrictam: Deinde vt ostenderet humillimè in voluntatem Dei se resignare. Elisabetham salutauit, & cum ab ipsa Beata prædicaretur, in Dei laudes, & canticum illud celeberrimum *Magnificat*, prorupit. Quando filium amissum in Templo reperit, mansuetè dixit, *Fili quid fecisti nobis sic?* In nuptijs verò ex mera commiseratione dixit Filio, *vinum non habent*, quid modestius poterat dicere in illa penuria? Verè fauus mellis verba composita.

N 4

40

a Offic. c. 3. b In Psal. 140.

a O imitandam sermonis parcitatem. & mansuetudinem. Deplorandi verò ij, sub quorum lingua labor & dolor, imo venenum aspidum. b Dentes eorum arma, & sagitta, & lingua eorum tanquam gladius acutus. Malè sit detractiõibus, imprecationibus, blasphemijs nostris, vt taceam lasciua, scurrilia, nugas, &c.

f.

Est & alius fauus destillans lacrymas pœnitentiæ, quæ etiam suam dulcedinẽ habent, propter internam spem misericordiæ Dei, quando ipse Spiritus in quo clamamus *Abba Pater*, inenarrabiles gemitus prouocat, & testimonium reddit Spiritui nostro, quod per cor contritum & humiliatum iterum fiamus filij Dei. c

Clarissimum exemplum habemus in S. Augustino, qui ita de se ipso scribit: *d Quantum fleui in hymnis & canticis, suaue sonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter? Voces enim illæ influebant auribus meis*
 & eli.

a Prou. 16. b Psal. 10. & 13. & 36.

c Rom. 8. d Lib. 9. Conf. cap. 5. & 6.

& eliquebatur veritas tua in cor meum, & ex ea aestuabat affectus pietatis, & currebant lacryma, & bene mihi erat cum eis.

Et alibi miratur fletum esse posse dulcem, & causam à Deo scire desiderat. Ita enim ait: *a Possumne audire abs te Domine, qui veritas es, & admouere aurem cordis mei ori tuo, vt dicas mihi, cur fletus dulcis sit miseris? Vnde hic suavis fructus de amaritudine vite carpitur, gemere, & flere & suspirare, & conqueri? An hoc tibi dulce est, quod speramus audire te? Rectè istud in precibus, quia desiderium perueniendi habent &c.*

Sæpe dubites, dolòrne, an amor lacrymas prouocet: pugnant aliquando inter se, vt nubes, & tandem lacrymæ exprimuntur. Verisimile est in Petro hanc luctam fuisse: pudebat vanæ iactationis (*etsi omnes scandalizati fuerint*) pudebat ab ancilla victum, dolebat factum, vrgebat interim vaticinium, & amor dulcis Magistri in solis lacrymis solatium erat. Quis affectus tam vbertim

N 5

lacry-

a Lib. 4. Conf. cap. 5.

lacrymas expressit Magdalena ad pedes
IESV, & ad monumentum? nisi iniectus
pudor, dolor, & amor? Ita saepe homo à
Deo illustratus, & commotus; orat, plo-
rat, sperat, amat, & singultit suauiter, &
stillantibus lacrymis, benè est animæ
eius.

5.

Quid dicam de dulci meditatione
Crucis, & passionis Christi? Ah quomo-
do absorpti sunt Sancti plurimi in amo-
re redemptoris nostri, contemplantes
illam abyssum misericordiae filij Dei.
Frustra conati sunt quidam viri pij, id
calamo exprimere; quædam enim sen-
tire, non eloqui possumus. Plurimum
tamen præstiterunt, & nobis profue-
runt, vt ex amarissima passione Christi,
dulcissimum mel amoris pio lectori li-
bare liceat. Interim verissimum illud
quod Mellifluus Bernhardus in suo Iu-
bilo dicit:

Nec lingua valet dicere,
Nec littera exprimere.

Exper-

Expertus potest credere
 Quid sit IESVM diligere.
 Amor IESV dulcissimus
 Et verè suauissimus,
 Plus millies gratissimus,
 Quàm dicere sufficimus.

Testantur tot millia Martyrum vtri-
 usq; sexus, quibus, melle amoris Christi
 gustato, dulce fuit piè flere, pati, mori.

7.

Quid porro dulcius illo fauo mellis,
 quem Christus Redemptor noster toti
 orbi Christiano, in SS. Eucharistiæ Sa-
 cramento tanquam præcipuum thesau-
 rum, & arrham salutis nostræ reliquit.

Olim sub vmbra Manna dedit po-
 pulo suo, de quo Sapiens ita loquitur: *et*
Angelorum esca nutriuisti populum tuum,
& paratum panem de cælo præstitisti illis sine
labore, etiam delectamentum in se haben-
tem, & omnis saporis suauitatem. Num-
 quid hic dulcis fauus fuit? sed omnia
 in figura, & sub vmbra. Nunc autem

N 6

nobis

et Exod. 16. Sap. 16.

nobis dicit: *Ego sum panis vite: Patres vestri manducauerunt Manna in deserto, & mortui sunt. Hic est panis de cælo descendens, vt si quis ex ipso manducet, non moriatur. O sacrum conuiuium, canit Ecclesia, in quo Christus sumitur; recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur. O res mirabilis, manducat Dominum pauper, seruus, & humilis. Se nascens dedit socium, concrefcens, in edulium, se moriens in pretium, se regnans dat in præmium. O quam suavis est Domine Spiritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suauissimo, de cælo præstito, esurientes replet bonis. Similibus pijs Canticis per octo integros dies filios suos recreat Ecclesia; quis hinc non dulce mel auidissime sugat?*

8.

Superest alius adhuc fauus distillans, de quo etiam in ærumnis nostris suauiter lingimus, & illuminantur oculi nostri, vt olim Ionathæ, cum virga sua intinxisset.

tinxisset in fauum mellis. *a* Est verò fa-
 uus hic contemplatio celestis glorię, pa-
 trię inquam nostrę, ad quã nati sumus.
b licet enim oculus non viderit, nec auris audi-
 uerit, nec in cor hominis ascenderit, quę præ-
 parauit Deus ijs, qui diligunt illum, nobis ta-
 men reuelauit Deus per Spiritum suum; Spi-
 ritus enim omnia scrutatur; & merum
 mel videtur hoc ipsum scrutari. Verissi-
 mum enim illud Augustini : Domine
 creasti nos ad te , & inquietum est cor
 nostrum, donec veniat ad te. Lingenti
 hoc mel, omnia terrena desipiunt. Ad
 perennis vitę fontem mens sitiuit arida,
 claustra carnis præsto frangi, clausa que-
 rit anima: Gliscit, ambit, eluctatur exul
 frui patria: *c* neque enim sunt condignę pas-
 siones huius temporis, ad futuram gloriam,
 quę reuelabitur in nobis. Omnis mora,
 omnis hora diligenti nimis longa vide-
 tur: Cupio dissolui, & esse cum Christo. *d* In-
 colatus meus prolongatus est. *e* Quis dabit mi-

N 7

hi pen-

a I. Reg. 14. *b* I. Cor. 2.*c* Petrus Damian. *d* Rom. 8, *e* Psal. 54.

stri
 tui
 t si
 sa-
 ri-
 us,
 obis
 cat.
 .Se
 e-
 g-
 est
 em
 si-
 vis.
 te-
 ia;
 u-
 is,
 ii-
 o-
 n-
 et.

hi pennas sicut columba & volabo, & requiescam. Desidero te millies, Mi IESU quando venies? Me lætum quando facies? Me de te quando faties? Ita Sancti in hoc Mundo gemunt, qui hunc fauum gustârunt.

ORATIO.

O Florum cœli decus & gloria, lili-
um conuallium, lilium inter spi-
nas, Rosa mystica, dulcissima Vir-
go Mária, admitte, oro, me miseram
Apiculam, vt scruter in te arcana Dei,
cellissimas Virtutes, ac prærogatiuas
tuas; admitte, inquam, me, vt inde mi-
hi fauum ex virginea cera conficiam,
& cœlesti melle repleam, cibo mihi tam
sapido, tam salutari, tam necessario, vt
pascar donec hyems transeat. Liceat
mihi cum famelico Ionatha hoc melli-
bare, vt illuminentur oculi mei, & col-
lapsæ

lapsæ vires meæ instaurentur: Tu es enim vita, dulcedo, & spes vnica miserorum. Fauus distillans es, ah, recrea aridas fauces animæ meæ. Mel & lac sub lingua tua: *Loquere Domina ad cor meum, quia audit seruus tuus; eloquium tuum dulce.* Doce me ex dulci corde mansueta, & mellita verba proloqui, quæ sapiant pacem, & misericordiam. Ah stilla in cor meum, de melle dulcissimo, flagrantissimi amoris tui, quo dilectissimum filium tuum in terris complexa es. O amplexus & oscula reciproca quæ vincunt mellis pocula. Doce me ex mellitis sermonibus eius, & sanctissimæ vitæ exemplis, ex Augustissimo eius epulo cum discipulis extremo; ex sacratissimis eius vulneribus dulce nectar fugere; Spiritus enim eius dulcis, & hæreditas eius super mel & fauum; vt sic in pace interna, omnia hæc terrena fastidians, comedam fauum meum, cum melle meo, & cum suauitate, & solatio spiritali, in
 magna:

magna patientia glutiam saluam meam, donec aliquando frui liceat dulcissimo illo fauo, quem præparauit diligentibus se: Sic tu me adiuua O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria. Quæ in cælis coronata triumphas in omnem æternitatem. Amen.

H O R T V S C O N C L V S

S V S. a

QVare Beatissima Virgo hortus ab Ecclesia nominetur, inter alios pulchrè ostendit S. Hieronymus: *b* Verè, inquit, hortus deliciarum, in quo sunt consita vniuersa florum genera, & odora-
menta Virtutum, sicque conclusus, vt nesciat violari, neque corrumpi vllis insidiarum fraudibus. Et rursus alibi: *c* Hortus conclusus soror mea Sponsa, hortus conclusus, fons signatus. Quod clausum est, inquit, atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, Matris & Virginis.

Ruper-

a Cant. 4. b De Ass. Virg. c Lib. I. cont. Iouin.

Rupertus in hunc locum ait: *Emissiones tuæ Paradisus malorum punicorum, cum pomorum myrrha, & aloë id est, quidquid gratiarum, quidquid Virtutum, quidquid operationum cœlestium Mundus accepit, emissiones tuæ sunt, & vbi erant prius spinæ, vepres, carduus, vrtica, &c. ibi sit cyprus cum nardo &c.*

Alanus de Insulis, paulo copiosius de hoc horto nostro differit. Hortus, inquit, est Maria, in quo non rose patientiæ, nec lilia virginitatis desunt: in quo rosa dominici corporis & sanguinis, in quo liliū castitatis. Conclusus, quia vtroque clausus, studio bonæ intentionis & consideratione rationis. Hortus conclusus, quia Angelorum custodia circumseptus. Soror mea per dilectionem, Sponsa per naturarum vnionem. Hortus conclusus, hic ideo repetitur, vt perfectio Virginis in actione, & contemplatione notetur, vel in duplici Virginitatis specie. Conuenit præterea horto, ait, vt sit equalis, septus, satus, distinctus, reclusus, & vber. Equalis, vt rigetur; septus, vt seruetur; satus, vt fructificet; distinctus, vt delectet;

lectet;

lectet; rectus, ut capiat aërem; vber, ut præbeat copiam. Et tu Virgo Dei genitrix fuisti vber hortus, copia plenitudinis, &c.

Prima habitatio, in quam Deus hominem creatum transtulit, fuit hortus, ut ibi pulchra Dei opera contemplaretur, ijsque frueretur. Postquam verò culpa sua inde exclusus est, quasi aliqua eius memoria hæreat, pro ingenua recreatione, magno labore, & arte, alios sibi hortos comparat. In quo etiam Ethnici, sicut in ædificijs, ita & in hortis quãdam magnificentiam ostentârunt. Noti sunt illi pensiles horti in Babylone, inter miracula orbis numerata, de quibus Cælius Rodig. lib. 12. cap. 38. & alij.

Homini ergo exuli, Misericors Deus, alium hortum condidit, ut amisso altero, hunc longè elegantiosem admiretur, & certa ratione fruatur. Et licet superius de hoc egerim Tit. Paradisus voluptatis, hic tamen propter nouum elogium Virginis, aliquid addam.

x. Ad-

I.

Ad bonum & fertilem hortum, procuratur bona terra, non petrosa, non spinosa, aut tribulorum radicibus plena, quam maledictionem à Deo, propter peccatū accepit. *a* De huius autem noui horti terra, canit Ecclesia, *Benedixisti Domine terram tuam. a* Item, *visitasti terram, & inebriasti eam. Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum. b* *Benedicta hæc terra, & benedictus fructus eius.* Omnis maledictio ablata, etiam originalis culpæ.

2.

Terra. etiam hortorum nostrorum, debet ligonibus, pala, rastris, sulcari, mollesieri, & aptè complanari. Egregiè verò exercita est hæc Virgo, paupertate, ab infantia dilectissimi filij, & tota eius ætate: gladio etiam compassionis sulcata, ab ipso præsepio vsque ad cruce[m].

Sub-

a Gen. 3.*a* Psal. 64. *b* Item 84.

Subegit præterea Deus hanc terram
omni exercitio humilitatis, aliarumque
Virtutum.

3.

Complanata terra in varios ordines
distribuitur, areolarum, arborum sta-
tiones &c. Quis verò non miretur in
hoc cultissimo Virginis animo, pulchrū
ordinem omnium virtutum? quæ meri-
to dicere potuit, *ab æterno ordinata sum. a.*
Item, *ordinavit in me charitatem. b*

4.

Debet etiam hortus esse desuper a-
pertus, & soli expositus, vt ventis perfla-
ri, rorem ac pluuiam excipere possit. O
quam patens cor Virginis, radijs solis
expositum, quibus incaluit, & inexplica-
bile lumen accepit, afflata à Spiritu S. vt
Gabriel prædixerat. *Cælesti rore fœcunda-
ta, & varijs consolationibus irrigata,*

5.

Necesse etiam est, vt hortus sepi aut
muro

a *Prou. 8.*

b *Cant. 1.*

muro sit conclusus, ne bestia depascant herbas, aut teneriores plantas, & germina; Ne item fures fructus harpagent. Variè autem conclusa fuit Maria, sua Virginitate, ante, in partu, & post partum Virgo. Singulari etiam omnium sensuum, & cordis custodia, quo nullus hostis spiritualis penetrare potuit. Taceo Angelorum custodiam, quorum consortio assueta erat.

6.

Grati sunt horti, qui ab hominum tumultu separati sunt, & loco quieto siti. Quid verò quietius illo corde Virginis? Secretum meum mihi. *Dilectus meus mihi, & ego illi. Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.* Quando aliqui volunt esse à curis, & negotijs liberi, ad suos hortos confugiunt. Ah quoties hæc Virgo ad arcana cordis sui confugit? Angelus illam solam inuenit, etsi desponsatam. Inuitat suum dilectum, extra ciuitatem ad locum solitarium. *Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.* a Cant. 7.

7. Grata

7.

Grata etiam in hortis subinde est vmbra. Est enim refugium in æstu, & imbre. Dicitur est huic horto, Spiritus S. virtus altissimi obumbrabit tibi. *Sub vmbra illius quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Sub cruce stetit filij, tempore passionis, sub vmbra alarum dilectissimi filij, & in omnibus afflictionibus sub hanc vmbra confugit.

8.

Fontium grati susurri in quibusdam hortis audiuntur, & quandoque etiam riuulorum: his hortus tempore æstus rigatur, aliquando in de se refrigerare, bibere, lauare licet. O quam diuite vena hæc Virgo rigata est in ærūnnis suis, magna solatia cœlo lapsa sensit: *hausit aquas in gaudio de fontibus Saluatoris.* 2

9.

Audiuntur etiam subinde in hortis dul-

2. Esa. 12.

dulces auiū cantus. Quis nobis explicet recreationem animi, quam sensit in canendis psalmis? Tinniebant adhuc aures eius ex psalmodia Templi, cum adhuc ibi feruaret: Tinniebant ex Prophetijs de incarnatione Christi, ex cātu Angelorū in nocte Natiuitatis, Elifabethæ, Zachariæ, Simeonis, Annæ, &c. ex vocibus Christi infantis, & adolescentis: imò omnium creaturarum laudes audiebat iuxta canticum puerorum.

IO.

Ex præcipuis horti recreationibus etiam est varietas florum, pulchritudo, sua uolentia, raritas. Nihil est in illa benedicta anima, quod non floreat, non suaue fragret. Nullum corporis membrum sine Virtute mouit. Nulla Virtus in vllō Sanctorum refulsit, quæ non in hoc Virtutum horto in excellentiori gradu intenta sit. *Verè circumdata varietate.* Ah quoties descendit dilectus eius in hortum suum, vt videret &c.

II.

In hortis etiam Medicinales herbæ reperiuntur, atque utinam illis uteremur contra varios morbos. vltro & libenter nobis suppeditat. Quicquid ex arcolis illis elegantissimè dispositis carpinus, nobis salutare est. Sed balneo Mariæ aliquando opus est, igne charitatis, lacrymis contritionis, & amoris Dei.

12.

Finis hortorum est recreatio, & fructus: hortus sine fructibus non habet suam perfectionem. Quam dulce est frui aliquando fructu, ex arbore à nobis plantata; *Labores manuum tuarum manducabis.* Sicut ex arboribus fructus: ita ex Virtutibus merita crescunt. Quam benedictus fructus ventris huius Virginis. Totus Mundus eo fruitur. Guilelmus super hunc locum ait: *Vnicus huius Virginis fructus est, qui ab efficacitate salutis dictus est IESVS: Sed in illo fructu, multiplex est fructus. In vno Salvatore omnium IESV, plurimos*

rimos Maria peperit ad salutem, pariendo vitam, multos peperit ad vitam: eo ipso, quod Mater est capitis, multorum membrorum Mater est.

PIÆ CONSIDERATIONES.

I.

Plena est Sacra scriptura similitudinum, & parabolarum de Agricola, & agro, vinea, horto, arbore &c. quibus omnibus significatur Deum nō tantum ab Ecclesia, quam fundauit, & excoluit, sed à quouis homine Christiano fructum expectare. Hinc verbum Dei semini comparauit, animam verò nostram, aut cor hominis, agro, vineæ, aut palmiti, seu arbori &c. Summa omnium horum est, quod Christus suis discipulis, in vltima exhortatione sua dixit: *a Ego posui vos, vt eatis & fructum afferatis,*

a Ioan. 15.

& fru-

& fructus vester maneat. Hinc infructifere ficui maledixit, & omni arbori, ac palmiti non ferenti fructum, excidium, & ignem minatus est.

2.

Anima ergo, & conscientia nostra, hortus est, nobis excolendus traditus. Hinc ne siluescat, sulcari debet, zizania euellenda, terra bona procuranda, vt semen nec super lapidem, nec in spinas cadat. Terra bona est, quæ fructum affert in patientia, tractabilis, quæ pluuias suauiter imbibit, etiam gelata in hyeme, femina sibi credita, integra seruat. *Curemus habere lilia, fratres, exstirpare spinas & tribulos, & inserere lilia festinemus: si quando fortè & ad nos pascendos dignetur Dilectus descendere, qui pascitur inter lilia. Apud Mariam vtique pascebatur, idque copiosius pro multitudine liliorum. An non lilia, Virginitatis decus, humilitatis insigne, supereminetia charitatis? Erunt tamen & nobis lilia, quamuis inferiora valde;*
sed

a. S. Bern. Serm. de Aqueductu.

sed ne inter hæc quidem dedignabitur pasci Sponsus.

3.

Semina etiam bona procuranda, ex auida auditione Verbi Dei, lectione librorum spiritualium, S. Scripturæ, Vitæ Christi & sanctorum.

4.

Flores, Virtutes inquam plantandæ, quæ ornant hortum nostrum: fragrant enim grato odore coram Deo & hominibus. Habet Virtus originem, & pulchritudinem suam ex Deo, qui est forma omnis perfectionis. Etiam Ethnicis Virtus pulchra videbatur, quin & in hoste quoque grata. Qui magis accedit ad imitationem illius infinitæ perfectionis, eò plures sui admiratores, & amatores habebit. *a Quem dabitis horto similem, nisi cuius anima spiritualibus sic affectibus redolet, sicut aromaticis floribus hortus?*

O 2

Arbo-

a S. Bernh. Serm. 35. in Cant.

5.

Arbores quoque plantandæ, quæ fructum afferant: Ideo stercorandæ exercitijs humilitatis, memoria mortis, contēptu sui &c. nimium luxuriantes putandæ, secandæ cultro mortificationis. *a Quid proderit plantatio facta ad virtutes, si desit purgatio ad vbertatem.* Optandum etiam nobis, & orandum, vbi nos officio nostro desumus, vt cœlestis Agricola id faciat: atque ita culter eius patienter ferendus, quia purgat vt fructum plus afferat.

6.

Rigandus etiam hortus noster est lacrymis pœnitentiæ, compassionis proximi, amoris Dei, & ex desiderio collium æternorum ortis.

7.

Muro quoque, vel sepi muniendus, vel vepribus, & spinis horridis, ne singularis ferus depascat eum. *Omni custodia serua cor tuū, quia ab ipso vita procedit.* *b Nihil con-*

a Ibid. *b Prou. 4.*

hil confert cultura diligens disciplina, si custodia desit, inquit S. Bernhardus. *a* Ad hanc custodiam pulchrè hortatur S. Ambrosius suam Virginem his verbis: *b* Hortus clausus es Virgo, serua fructus tuos. Hortus clausus es filia, nemo auferat sepem tui pudoris. Et paulo infra: Porta clausa est Virgo, nemo aperiat ianuam tuam, quam semel clausit Sanctus, & verus, qui habet claue[m] David, qui aperit, & nemo claudit, & claudit, & nemo aperit. Aperuit tibi Scripturas, nemo eas claudat: clausit pudorem tuum, nemo aperiat eum. hoc omni animæ deuotæ, suo modo dictum velim.

O R A T I O.

Hortus conclusus es, O delitijs affluens æternum felicissima Virgo Maria, hortus conclusus es, & cui licebit ingredi, atque illa amœnitate frui? Neminemne admittis? Audio te inuitantem Sponsum tuum; Veniat dilectus

O 3

meus

a Serm. 35. in Cant. *b* De instit. Virg. c. 9.

*meus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum. Utinam hunc comitari liceat. Fateor indignus sum, qui inuiter: Ah admitte tamen me, vel vltro venientem, & ostium pulsantem. Non sum vulpecula, quæ vineas demoliatur, nec Harpya omnia fœdans, sed folers, & argumentosa Apicula, quæ flores tantùm libat, & mel colligit. Ah fruar illa amœnitate, & florum varietate. Audio tamen te etiam alios liberaliter inuitare: *a* Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini. Omnes, inquis: Ecce adsum: *b* Emissiones tuæ pretiosæ sunt, & variæ; Nardus & crocus, fistula & Cinamomum, myrrha & Aloe, cum omnibus primis vnguentis. Ecce curro in odorem vnguentorum tuorum. Mater es, non soles filios tuos excludere; viscera noui: haftenus tamen tenuisti me dextera tua, & pio, ac materno affectu deduxisti me. *Introduc me, obsecro, in hortum tuum.**

a Eccl. 24.

b Cant. 4.

tuum. Sufficit animæ meæ, vt vel admirer, & recreer fragrantia florum, & fructuum tuorum. Si id indignissimo mihi neges, Ecce, & ego adornauì hortum, humillimè te inuito. *Veni in hortum meum Electa ex millibus*, nec flores quidem, nec fructus expectatos, & te dignos offerre possum, Veni tamen, Ah veni, & doce me terrena desideria horti mei, cordis inquam mei, pala mortificationis subigere, lolium, tribulos, & spineta vitiorum meorum stirpitis eradicare, electos ferere flores, probatos plantare surculos, qui spem fructus præbeant, vt & Ego tandem Dilectum in hortum meum inuitare, eique flores, & fructus gratos offerre queam: Quæ in cælis coronata triumphas per omnem æternitatem, Amen.

FONS SIGNATVS.

PVTEVS AQVARVM VLVENTIVM.

Vide supra Vena Vitæ. fol. 220.

O 4

N.A.

Etum
uitari
iter:
veni-
sum
nec
& ar-
tūm
nce-
o ta-
re: &
me,
Om-
s tue
ocus,
Aloe,
Ecce
later
isce-
ede-
i de-
hortū
uum,

NAVIS INSTITORIS DE LONGE
 GE PORTANS PANEM.

ANte Christum natum, fames erat super vniuersam terram; nihil satiabat animos hominum, ad magna, ad æterna creatos, ad imaginem & similitudinem Dei: nihil inquam satiabat, nullæ diuitiæ, nullæ dignitates, nullæ scientiæ; omnia vel inanitatem, vel vanitatem sapiebant.

Magna quidem Dei promissa in sacris litteris animos hominum suspendebant, sed omnia in ænigmate, quasi umbra transibant, diuturna spes, & longa expectatio tædium pariebant. *Donec tandem venit plenitudo temporis, quando Spiritus S. hanc Nauem adornauit, que de longè panem attulit in Bethlehem (qua domus panis appellatur) quo totus Mundus recreatus omniumque hominum desideria completa.*

pleta fuerunt. Tulit autem hæc Nauis panem de longe, quantum distat cœlum & terra, Deus, & humana natura quam sibi Deus hypostaticè vnxit. Ecce fœminã que tria sata farina commiscuit :: a Ipsa enim corpus, & animam, & Diuinitatem commiscuit, dixit, & facta sunt, dixit, fiat mihi secundum verbum tuum, & facta sunt hæc tria vnum, quando ex purissimis Virginis sanguinibus Verbum caro factum est. b Hic est panis qui de cœlo descendit, qui dat vitam Mundo. Hunc panem Deipara Virgo toti Mundo attulit, qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

I.

Habuit hæc Virgo varias proprietates Nauis, cui hic assimilatur. Sicut enim nauis ex inferiori parte, quæ in aquis est, diligentissimè clausa & obstructa est, vt quantum fieri potest, nec rimula aquis peruia sit; à superiori autem parte aperta, cœli clementiæ, & iniurijs exposita: Ita Beatissima Virgo secundum inferio-

O 5 rem

a Matth. 13. b Ioan. 6.

DN-

erat
il fa-
ma-
m &
tia-
tes,
, vel

fa-
en-
uasi
on-
onec
ndo
e de
do-
s re-
om-
leta-

riorem hominem omninò clausa, terrenis affectibus, & prauis desiderijs; sensus omnes, cor ipsum optimè custoditum, ipse fomes peccati ablati. Secundum superiorem autem hominem aperta, ad cœlestia dona percipienda, radijs solis iustitiæ exposita.

2.

Naui in prora, & puppi, angustior, & restrictior est. Communem ingressum in hunc Mundum habuit B. Virgo quo ad miseras vitæ huius: restrinxit etiam postmodum seipsam voluntaria vitæ asperitate. Porrò sub cruce & passione dilectissimi filij mirificè coangustata, varijs vitæ huius incommoditatibus attrita, sanctissimæ vitæ exemplo, tanquã in angusta puppi, vsque ad finem vitæ suæ, lugens & tristis vidua conqueuit.

3.

Naui autẽ in medio capacissima est, vbi homines, merces, & alia recondita. Quã capax fuerit hæc naui nostra, Ecclesia in Hymnis, & Canticis suis exprimit: Quem

Quem terra, pontus Æthera,
Colunt, adorant, prædicant,
Trinam regentem machinam
Claustrum Mariæ baiulat.

Id toto illo hymno præstat, & pluribus
alijs in locis, *quem cœli capere non pote-*
rant, canit, tuo gremio contulisti. Taceo ca-
pacissimum illud pectus, & animam
gratia plenam, teste Gabriele, omnibus
Virtutibus, & donis Spiritus Sancti re-
fertam.

4.

Naues etiam ingentia pondera fe-
runt, quæ alias nullis machinis in tanta
copia vehi possent. In hac naui filius Dei
Mundum pugillo continens, Ventris
sub arca clausus est: hunc autem ponde-
rosam fecerunt peccata nostra; *a iniqui-*
tates nostras ipse portauit: quia posuit in eo
Deus iniquitates omnium nostrum. *Ve-*
rè languores nostros ipse tulit, & dolores no-
stros ipse portauit. Ecce qualia pondera
hæc Nauis ferat.

O 6

5. Vt.

a Esa. 53.

5.

Vt autem hæc Navis ad optatum portum perueniat, vela sua expandit, quæ sunt pulchra illa Virginis desideria, & resignatio sui in voluntatem Dei. *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: quàm promptè voluntatem suam expandit, ecce cui vento se credat, & quam feliciter plenis velis volet, orans cum Dauide, a Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. b Si filij Dei hoc Spiritu aguntur, quantò magis Mater Dei, cui ab Angelo promissum, Spiritus S. superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.*

6.

Clauum interim semper tenuit Beatissima Virgo, & omnes actiones suas, summa prudentia & discretione ad Deum direxit, ad normam mandatorum Dei. Lex & voluntas Dei infallibilis Magnus est, quem semper Virgo respexit, donec ad felicissimum portum peruenit.

7. Na-

a Psal. 42. b Rom. 8.

7.

Naues autem vi tempestatum aliquando *ascendunt vsque ad cœlos, & descendunt vsque ad abyssos.* b An non mirificè exaltata hæc Nauis vsque ad cœlos, solo titulo Matris Dei, quando ab Angelo salutata honorificentissimè, concepit & felicissimè Orbi genuit Deum & hominem? vt taceam de alijs celsissimis eius prærogatiuis, de raptu & excessu mentis in continua contemplatione rerum cœlestium, & amore tanti Sponsi. Simul tamen iactata, & depressa vsque ad abyssos omnium miseriarum huius vitæ non tantum spontaneis actibus humilitatis, sed & varijs ærumnis, iussa fugere cum vix nato Saluatore in exilium, vt furorem Herodis declinaret. An non animam eius gladius pertransijt, iuxta Simeonis vaticinium in persecutionibus, & cruciatibus dilectissimi filij, *quando stabat dolorosa, iuxta crucem lacrymosa, dum pendebat filius?*

O 7

8. Ma-

b Psal. 106.

8.

Malus huius Navis Christus erat, qui se viridem arborem vocavit: *Si in viridi ligno hoc faciūt, in arido quid fiet?* Excelsior cælis factus. *a* In hac malo Beatissima Virgo speculam suam collocavit, in eamq; ascendens cæli terræque abdita mysteria contemplata est. Huic malo vela sua affixit, illa nimirum sancta desideria, illos pios affectus quibus ad omnem Virtutum pulchritudinem, & summam vitæ perfectionem, à Spiritu S. vecta & promota fuit.

9.

Arma huius Navis, Virtutes, sunt tantæ Virginis excellentiæ, & prærogatiuæ Matris Dei, & virtus altissimi eam obumbrans, quibus cunctas hæreses sola interemit, & omnem potentiam Principis huius Mundi gloriosè fregit, & damnata illa Monstra Marina fugavit.

10. In:

a Luc. 23. Heb. 7.

IO.

In omnibus maris & Mundi huius
procellis, fortis anchora hanc Nauem
sistit & immobilem reddit, illa in dubi-
tata in Deū spes, & fiducia huius glorio-
sæ Virginis, cui firmissimè semper adhæ-
sit, & pio ac materno affectu strinxit.
Contra hanc nec portæ inferi prævalere
potuerunt.

PIÆ CONSIDERATIO-
N E S.

Quælibet anima fidelis, est nauicula:
ait S. Augustinus, a Mare autem
partim corpus nostrum, partim
totus Mundus: omnia habent amaritu-
dinem admixtam; flant venti tentatio-
num, aduersi casus, propriæ passiones a-
nimi, carnalia desideria, Dæmones ipsi
militant aduersus spiritum.

I.

Nauis autem ventis & procellis pe-
a Aug. super Ioan. ricu

riculosè iactata, adiuuatur in primis eijciendo ponderosas merces, & ea quæ nauim ineptam reddunt, vt fluctibus cedat, & gubernanti obluetetur. Laborandum ergo cuius animæ cum fluctibus tentationum luctanti, vt sese exoneret amore rerum temporalium: *b* Corpus enim quod corrumpitur aggrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Sapienter dicit, deprimit, quia ægrè se leuat ad superna animus terrenis immerfus.

2.

Iuuatur etiam Nauis eijciendo aquã, quæ ingressa est; & hoc planè est necessarium, quia pondus augetur, & merces corrumpuntur, & homines affliguntur, manifestoq; periculo exponuntur. Imò iuxta S. Augustinum aqua etiam per rimas ingressa neglecta, tandem nauim deprimet. Itaque vigilandum, & ad laborandum, vt si quid animus noster hausit superfluum, & perniciosum, vel

vi

b Sap. 9.

vi tentationum, vel sola negligentia nostra, & mala sensuum custodia, id omne per exactum conscientiae examen, & pia exercitia euacuetur.

3.

Sistitur Navis anchora proiecta, quae alicubi terrae, vel saxi affixa, ita nauem firmat, vt nulla vi tempestatis facile vel abripi, vel ad rupes allidi queat. Ita per anchoram sanctae spei pius animus firmatur, & Deo in quem confidit ita arctè adhæret, vt nullis casibus aduersis inde dimoueri possit. a *Qui confidunt in Domino, sicut mons Syon fiunt, inquit Dauid, qui non commouetur in æternum. Spes enim non confundit.* b

4.

Navis ventorum vi in incertum abrepta, iuuatur vela contrahendo, & omnino aliquando deponendo. Pleni quandoque nimio fastu, pleni furore, & vindictae desiderio, pleni alijs prauis desiderijs abripimur quasi pansis velis, periculo

a Psal. 124. b Rom. 5.

lo proximi ne ad infernales rupes allidamur, vnicum ergo remedium est, vt vela contrahamus, non demus locum iræ, alijque indomitis affectibus, sed rescindamus vincula, quæ nos ad interitum rapiunt.

5.

Furentibus procellis Nauclerus ad gubernaculum currit, omniq; ope adnititur vt nauem rectè gubernet, quod in similibus casibus vnicè necessarium est. Idem nobis hoc dictum velim, dum impotentes animi nostri motus, in incertum, in manifestum inquam periculum, nos abripiunt, ad clauum currendum est, & regenda nauis discretè & prudenter ad amussim diuinæ voluntatis, & iuxta legem ac viam mandatorum eius.

6.

Denique rebus desperatis, it clamor cœlo, Dei hominumque auxilium imploratur. Vbi humana auxilia desunt, quid superest, nisi vt ad Deum clamemus cum discipulis, *Domine salua nos, perimus.*

Ita:

Ita & hortatur nos & opem promittit
 Deus: *Quoniam in me speravit liberabo eū,*
 &c. a *Clamabit ad me, & ego exaudiam eū:*
Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum,
 & *glorificabo eum.* Ita expertus gratulatur
 sibi Dauid, & gloriatur, b *Cum inuoca-*
rem exaudiuit me Deus iustitiæ meæ, in tri-
bulatione dilatasti mihi. Ita omnes San-
 cti, & electi in necessitatibus varijs ad
 Deum clamauerunt, & ipse redemptor
 noster in acerbissimis suis doloribus in
 Cruce clamans voce magna Spiritum
 suum Patri commēdauit. c Notum illud
 consilium S. Bernardi. *Si insurgunt venti-*
tationum, respice stellam, voca Mariā, &c.

Notandum etiam ~~Malaciam~~ Malaciam no-
 bis suspectam esse debere; ne nimium
 quieto mari fidamus. Omnia instru-
 menta parata esse debent, vt cum in-
 gruit necessitas, necessaria in promptu
 sint. Semper Nauclerus prudens ad
 clauum vigil sedet, & acum inspicit
 quo

a *Psal. 90.* b *Idem 4.* c *Luc. 23.*

quo Navis pergat, atque ubi res ita exigit, opus vrget. Multi periêre nimium securi.

8.

Non alienum est considerare hic differentiam magnarum nauium & triremium. Maiores naues à vento potissimū reguntur, Triremes autem magno hominum labore improbè remigando. Magnæ porrò naues alto Oceano se credunt, Triremes autem littora ferè legūt. Duas hic inumbratas spirituales vitas reperio, Speculatiuam seu Contemplatiuam, & Actiuam. Contemplatiua altis mysterijs se credit, & Spiritu Dei regitur, & quasi passiuè se habet: Actiua autem operi intenta est, terris vicinior, eundem tamen portum sibi præfixum habent.

9.

Denique obseruatione dignum, quod nauis quam diu in mari, aut flumine natat, quouis remo facilè in omnem partem versari, in sicco verò posita extra aquam,

quam, nullis prope viribus promoueri possit: Homo item dum adhuc viuit, facile corpus suum quouis mouere, & trāferre potest; anima autem è corpore separata, cadauer, instar trunci, immotum iacet. Ita in vita spirituali, quamdiu homo viuit, multum potest apud Deum, varijs actibus Virtutū promereri; quāprimum verò viuere desinit, nil amplius mereri potest. In portu Nauis stat immobilis, alijs mercibus Mercator frui nō potest, quam quas secum attulit: regreslus, & vltior nauigatio non permittitur, *Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes. a*

a Gal. 6.

ORATIO.

O Nauis optatissima, tantis suspirijs piorum hominum, tot seculis expectata, ab ipsis quoq; Patribus in limbo tantopere desiderata, quæ filijs famelicis, & in summa egestate constitutis,

tutis, de longè panem portasti; benè veneris, O dulcissima Mater misericordiæ: Non sine pulchro omine in Bethlehem, in domum inquam panis, felicissimo partu, de longè, de cœlo utique hunc panem detulisti. Ah Domina, semper da nobis hunc panem; *a Hic est enim panis de cœlo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur.* Olim naues Salomonis ex Ophir aurum, & gemmas ad ornatum Templi detulerunt: *a Verè & tu, ô Regina Cœli pretiosum thesaurum tecum tulisti, ut dignum filio Dei Tabernaculum præparares.* Ah liceat quàm demississimè conscendere hanc nauem, & tecum plenis velis, ad felicissimum portum transfretare: aliæ naues periculis naufragij expositæ sunt, hæc nec portæ inferi subvertere possunt. Arcæ Noe memini, sed octo tantùm animæ in ea saluatæ, per hanc autem toti generi humano salus præparata. Vereor autem ô Domina, ut me indignissimum ad lintré
meam

a Ioan. 6. a 3. Reg. 10.

meam ableges, qua mihi hoc fretum superandum est. Sed heu miserere, quanta me pericula manent? quid aliud clamē, quàm cum Dauide, *b vt liberer à pusillanimitate Spiritus, & tempestate, c ah ne demergat me tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum.* Sed ecce, magno meo cum solatio; ingeniosa necessitas consilium suggerit. Sæpe obseruauit ad magnas onerarias, alligari paruas, quæ etiam sine remige cum maiori quaquà transeunt. Ergo bona pace tua, O dulcis Maria, maris huius Stella, & Regina, meam cariosam lintrem, arctissimis vinculis huic tuæ victoriosissimæ Naui alligo, sic securus, æstuosum hoc mare transibo, & te Domina patrocicante, ad portum optatissimum, felicissimè haud dubio appellam. Quæ in cœlis coronata triumphas in omnem æternitatem, Amen.

(?·?)

M V-

b Psal. 54. c Item 68.

MVLIER AMICTA

SOLE. *a*

Beatissima Virgo Maria Soli comparatur, citra vllam iniuriam Solis Iustitiæ, qui dixit, *b Ego sum lux Mundi.*

Rupertus super illud Cant. 6. *Electa vt Sol, ita explicat: Non quidem natura tu idem es, quod ille Sol, sed nihilominus tanta es, vt te honoret ipse Sol, honore, quo decet filios honorare parentes suos. Certè in Sole hoc (Virgine inquam Maria) posuit tabernaculum suum. Clarius idem Rupertus ita de hac re differit ibidem. Sicut enim Luna lucet, & illuminat luce non sua, sed ex Sole accepta; sic tu O Beatissima, hoc ipsum, quod tam lucida es, non ex te habes, sed ex gratia Diuina, O gratia plena. Quando autem de hoc Mundo assumpta, at que ad æthereum thalamum translata es, tunc & tu, & ex tunc Electa vt Sol: Electa inquam nobis; quia sicut*
ex

a Apo. 12. b Ioan. 8.

ex te natum Dei filium, Solem verum, Solem æternum adoramus, & colimus vt Deum verum; sic & te honoramus, atque veneramur, vt veri Dei Genitricem, scientes quia totus honor impensus Matri, sine dubio redundat in gloriam filij. a Quàm familiaris, inquit, Christo facta es, ô Domina quàm proxima, imò quàm intima fieri meruisti? quantam inuenisti gratiam apud Deū? vestis eū substantia carnis, & vestit ille te gloria suę Maiestatis; vestis Solem nube, & Sole ipsa vestiris.

Idem de Aquæductu: Tolle, inquit, corpus solare, vbi dies? tolle Mariam, quid nisi caligo inuoluens, & vmbra Mortis, ac densissima tenebra relinquuntur?

Idem S. Bernhardus, a Iure, inquit, Maria Sole perhibetur amicta, quæ profundissimam diuinæ Sapientiæ, vltra quam credi valeat, penetrauit abyssum; vt quantum sine personali vnione creaturæ conditio patitur, luci illi inaccessiblei videatur immersa.

P

Sicut

a S. Bern. Serm. 7. super signum magnum.

Apoc. 12.

b In cap. 12, Apocal.

1.

Sicut ergo luminare maius præest diei; ita Beatissima Virgo lucem dedit sæculo, omnia tenebricosa corda illuminat, quo radijs suis penetrare potest. Quod tenebras ignorantia dispellat, exempla habemus in Alberto Magno, Hermanno Contracto, Ruperto Tuitiensi, & alijs, qui suam doctrinam, & lumen ingenij à Beatissima Virgine, pio cultu, & precibus impetrârunt. Tenebras cordis ab hoc Sole dispulfas, testabitur Maria Ægyptiaca, & integra volumina exemplorum, de peccatoribus ab hoc Sole illuminatis.

2.

Neque verò Sol tantùm illuminat, sed & calefacit. Idem de Beatissima Virgine dici potest: Quemadmodum enim Sol ille, inquit S. Bernardus, a super bonos & malos indifferenter oritur; Sic ipsa (Virgo Maria) præterita quoque non discutit merita, sed omnibus sese exorabilem, omnibus

a S. Bernh. super signum magnum.

vibus clementissimam prabet, omnium denique in necessitate amplissimo quodam miseretur affectu. Nec est qui se abscondat à calore eius. Maria omnes fouet, inquit S. Bernardus, & omnes exhilarat, omnibus sinum aperit. In hoc sinu quis non incalcescat, quis non amore rerum cœlestium inflammetur?

3.

Sol mollia quædam exsiccat, indurat, & putrida mundat: apparet in limo, & luto. Ita gratia, intercessione, & meritis Beatissimę Virginis plurimorum magnorum peccatorum mollia, & putrida corda purgata, & emendata fuerunt. Nā gratia Marię Virginis cœnum peccatorum exarescere facit, & paludes vitiorū exsiccat. Quædam verò Sol emollit, liquefacit, dissoluit, vt ceram, niuem, glaciem, butyrum, &c. Ita frigida & congelata corda peccatorum Marię gratia liquefacit, dura mollit hic Sol misericordię. In varijs statibus, pro varietate, & diuersa constitutione hominum,

a *Serm. 4. de Ass.*

P

2

iz

in animis eorum salutem misericorditer operatur.

4.

Sol transiens cloacas, & immundas lacunas, non inquinatur. Sic Beatissima Virgo nec in ortu suo, ex immunda & damnata massa generata, nihil immunditiæ contraxit, nec originalis peccati macula inquinata est. Quod considerans pius Idiota sic de ealocquitur: *a Tota pulchra es gloriosissima Virgo, non in parte, sed in tota, & macula peccati, siue mortalis, siue venialis, siue originalis, non est in te, nec vnquam fuit, nec erit: Sed adest tibi omnis gratia naturalium bonorum, spiritualium charismatum, & cœlestium donorum.* Hac ratione etiam innocenter vixit in Ægypto inter idololatrias, inter fannas & conuitia Iudæorum, inter persecutores Ecclesiæ, & etiamnum inter hæreses triumphat.

5.

Sol recreat fata: herbis, floribus, arboribus

a Cap. 2. Contempl.

ri
&
H
cl
p
u
p
tu
se
V
u
p
n
a

p
c
&
ac
ta
te
v
re

iter
das
ma
&
m-
ati
de-
ota
te,
lis,
nec
nis
um
lac
y-
&
es
ri-
o-
us

ribus dat succum, & vitam. Vbi frigus, & Solis priuatio, nihil horum cernitur. Hinc quidam flores Sole occidente, sese claudunt; eodem verò oriente, sese expandunt, calorem occultamque vim auidè excipiunt. Imò quidam Solem semper respiciunt, & motum eius sequuntur; Vnde nomen Heliotropij, seu Soli-sequij acceperunt. Ita veri cultores B. Virginis, Sole amictam semper respiciunt, ad Patronam suam, corda sua expandunt, vt varias gratias accipiant; ad nutum & voluntatem, eius directionem accipiunt.

6.

Tria maximè in Sole admiranda. In primis eius figura, tam paruus apparens, cum sit in se maximus. Secundò, lumen & splendor eius, oculorum nostrorum aciem præstringens. Tertiò, cursus eius tam constans, vt mensura & Regula sit temporum; id in horologijs solaribus, & varijs instrumentis Mathematicis apparet.

P 3

Hu-

Humilitas B. Virginis quam tota vita sua exercuit, fefellit oculos hominum, & textit illas excellentias & prerogatiuas, vt nec in matrimonio suo illibata Virgo, nec in felicissimo eius partu Mater Dei agnosceretur, cuius tamen dignitatem Cherubim ac Seraphim admirabantur. B. Anselmus, cum huius Virginis sublimitatem non possit satis explicare, ita eam alloquitur; *a Nihil tibi Domina aequale est, nihil comparabile: Omne enim quod est, aut supra te est, aut sub te est; Quod supra te est, solus Deus est; quod infra te est, omne id est, quod Deus non est.* Quis non stupeat constantem cursum eius, in continuis actibus amoris Dei? quos nullæ vitæ actiones, nec somnus ipse interrumpere, aut retardare potuit. *b* Multi enim grauissimi authores asserunt, B. Virginem propter scientiam infusam, quæ à phantasmate non dependet, etiam dum dormiret, nō cessasse à contemplatione rerum diuinarum, & dormientem mereri

a Lib. de exor. hum. vit. b Suar. Tom. 2. q. 37.

feri potuisse, quæ meritò illud Sponsæ dicere poterat, a *Ego dormio, & cor meum vigilat.* De hac re ita S. Bernardinus Senensis. *Somnus, inquit, qui abyssat, & sepelit in nobis rationis, & liberi arbitrij actus, & per consequens actum merendi: non credo quod talia in Virgine fuerit operatus. Sed anima eius liberè, ac meritorio actu tunc tendebat in Deum: vnde illo tempore erat perfectior contemplatrix, quam vnquam fuerit aliquis alius, dum vigilauit.*

Dionysius Carthusianus super illud, *Ego dormio, & cor meum vigilat*, de B. Virgine loquens, ita ait: *b In somno corporali cor eius peruigil fuit, & ex assidua assuefactione perfecta insistendi Diuinis, ex ardentissima, & exercitatissima charitate, ex splendidissima, & exuberantissima Sapientia infusa, & contemplatione in vigilijs, penè, aut prorsus continuè, etiam tempore somni, vigili corde fuit Deo coniuncta.*

Hac occasione occurrit mihi quæstio illa, non iniucunda, nec inutilis, qua

P 4

aliqui

a Cant. 5. b Cant. 5.

tota
omi-
ero-
iba-
artu
nen
ad-
uius
fatis
tibi
mne
est;
ate
non
on-
allæ
rū-
im
gi-
æ à
um
one
ne-
eri
37.

aliqui propter verba illa Christi (*oportet
semper orare, & non deficere: b* Item Apo-
stoli, *sine intermissione orate, in omnibus
gratias agite.*) *c* quærunt, quomodo ho-
mo semper orare, & mereri possit. vigi-
lans, ac dormiens. Respondeo autem,
sicut Religiosi propter votum Obedi-
entiæ semper mereri censentur, quoti-
escunque, etiam ex pio quodam habitu,
aliquem actum Regulæ suæ conformē
faciunt, siue vt vigilant, vt loquitur S.
Cassianus, siue vt dormiant; ita quiuis
Christianus, qui syncerè Deo placere,
eumque nulla ratione offendere cupit,
& mane, memor consilij S. Pauli *a* (*omne
quodcunque facitis, in verbo, & in opere, om-
nia in gloriam Domini nostri IESU Christi
facite*) omnes suas actiones, & cogita-
tiones ad laudem, & gloriam Dei offert,
semper quasi orare, & mereri censetur.
Formulæ autem ita se Deo commendā-
di, in Ecclesia vsitatae sunt: *Domine Deus*
Omni-

b Luc. 18.

c I. Thess. 5.

a Coloss. 3.

*Omnipotens, qui ad principium huius diei nos
peruenire fecisti, tua nos hodie salua virtute,
vt in hac die ad nullum declinemus peccatum,
sed semper ad tuam iustitiam faciendam, no-
stra procedant eloquia, dirigantur, cogitatio-
nes & opera. Item, Dirigere & sanctificare
dignare Domine Deus, Rex cœli, & terræ, ho-
die corda, & corpora nostra, sensus, sermones,
& actus nostros, in Lege tua, & in operibus
mandatorum tuorum, vt hic, & in æternum
salui te auxiliante, & liberi esse mereamur.
Tales inquam, si Deum alioqui grauitè
non offendant, cur non semper orare, &
mereri existimentur? maximè si subinde
se colligant, & animo matutinam obla-
tionem repetant. Eodem modo qui ad
lectum, & somnum se comparat, si priùs
se Deo deuotè commendat, & pro om-
nibus beneficijs, ab instanti creationis
animæ suæ, à Deo acceptis, humillimè, &
ex omnibus viribus animæ suæ offerat,
& optet, vt Deus vel suspiria, & respi-
rationes omnes, quoties etiam dormi-
ens Spiritum ducit, in signum grati a-
nimi*

nimi acceptet; quis neget talem etiam dormientem, propter tam seriam oblationem, Deo gratum opus facere, & simul mereri? Meritò sanè tales semper orare, & in omnibus Deo gratias agere censendi sunt. Disertè hoc suavitè Christus Dominus B. Mechtildi, vt refert Blosius in Monili spiritali cap. 9. *Quando, inquit, quis somnum capere vult, meditetur aliquid de me, aut mecum loquatur: ita enim licet corpore dormiat, mente tamen vigilabit ad me. Quisque dormiturus desideret, vt singulas respiraciones, quas nocte illa faciet, tanquam mei laudem suscipiam; Et ego qui sanctis votis pie amantissimaq; animæ deesse non possum, in veritate desiderium eius adimplebo.* Ideo Religiosissimus Blosius alibi, in Canone vitæ spiritalis cap. 24. dicit: *Quid? agrè fers quod non possis iugiter instare precibus? Si benè viuis, si à peccatis sedulo abstines, si tempus utiliter expendis, si te in conspectu Domini verè humilias, Deum & cœlestem patriam suspiras, semper precaris: Sancta enim vita,*
san-

*sanctumq; desiderium coram Deo assidua
 oratio est. In Exemplum, & testi-
 monium huius laudatissimi spiritualis
 exercitij, adduco S. Gertrudem charam
 Dei filiam, Niuellis in Brabantia cele-
 brem, ob vitam religiosè ibi transactam,
 a cui vt Deus declararet, quid ei gratum,
 & beneplacitum ab ea accidere possit, in
 reuelatione quadam præcepit, vt om-
 nes, & singulas in specie actiones suas
 ei offerret, litteras quas scriberet, cibum
 quem sumeret, verba quæ loqueretur,
 passus, pedum motus, inspirationes, &
 agitationes cordis, easque tam natura-
 libus, quàm supernaturalibus filij sui
 actionibus coniungeret, & vniret.
 Quo consilio, & pio exercitio ad sum-
 mam perfectionem peruenit, vt de illa
 Deus S. Mechtildi (quæ in eodem Mo-
 nasterio religiosam vitam profiteba-
 tur) hæc verba diceret, *non est in terra,
 dempta venerabili Eucharistia, locus, in quo**

P 6

agam.

*a Blos. in monili Spirituali in Appen-
 dice.*

agam libentius , quam in corde Gertrudis.
 Est ergo modus semper orandi , Deo
 placendi, & merendi, ad aliquam saltem
 imitationem gloriosissime Virginis Ma-
 riæ.

7.

Porro, vt ad lineam redeamus, Sol
 etiam nebulas ex aqua, & palustribus lo-
 cis ascendentes, discutit, & aliquando
 omninò consumit. Ita Beatissima Vir-
 go, nostra desideria, quæ ex infirmitati-
 bus, & malis habitibus nostris ascendunt,
 & animam nostram obnubilant, calore
 suo, & amore nostri dissipat, & denuo
 nobis misericordiæ radijs fulget.

8.

Interdum etiam Sol densiores nu-
 bes in pluuiam soluit, & aridam terram
 rigat. Ita & Beatissima Virgo crassos va-
 pores cordis nostri, & terrena desideria,
 in pœnitentiæ lacrymas soluit, & arida
 corda, salutari pluuiâ recreat, atque fœ-
 cundat.

Com-

Compendio quodam S. Bernardus
virtutem huius nostri Solis elegantissi-
me describit: *a Maria, inquit, omnibus mi-
sericordiae sinum aperit, vt de plenitudine
eius accipiant vniuersi; Captiuus, redemptio-
nem; aeger, curationem; tristis, consolationem;
peccator, veniam; iustus, gratiam; Angelus, le-
titiam; tota Trinitas, gloriam; denique Filij
persona, humane carnis substantiam: vt nemo
sit, qui se abscondat à calore eius.*

*a Super signum magnum. & de Natiuit.
eius.*

PIÆ CONSIDERATIO-
N E S.

I.

I V si genuina proles es, flagrantem
hunc solem firma acie intuere, &
pulchritudinem eius, abyssum in-
quam omnium gratiarum, & celestium
charismatum libenter contemplare.

P 7

2. Ad

2.

Ad radios huius Solis, expande, vt turtur, alas tuas; excipe calentes radios, qui frigidum cor tuum recreent, & refocillent:admitte radios gratiæ, prompti sunt.

3.

Imitare Heliotropium, attende motum Solis huius, nictus inquam quibus te dirigit, sequere. Imitare Virtutes, quibus olim in terris luxit: nunc cœlesti gloria fulgentem intuere, lauda, inuoca, & in dulci eius memoria persiste.

4.

Post nubila Phœbus, in prouerbum abiit, nec ridet semper Apollo: ita fors fert rerum humanarū. Oriuntur nubes, quæ iucundos Solis radios abscondunt, minax & triste subinde cœlum, tempestates coquit. Tu patienter sustine vices rerum: transeunt tandem, & dissipantur nubes, redeunt optati Solis radij, & totus mundus recreatur.

5. Si

5.

Si imbrem, grandinem, & similes tempestates times, quæ vitæ nostræ incommoda secum ferunt, mille tædia, casusque aduersos; supergredere has tristes nubes, ascende montem rerum cœlestium contemplatione. Expertus ipse sum, & vidi sub pedibus meis nubes, & tempestates, cum in alpibus animi causa ambularem, & grato interea Sole fruerer. Ita expedit in tribulationibus mentem leuare ad cœlestia, fortunæ casus pedibus calcare, Solis huius (Mariæ Virginis) lucida regna contemplari, eiusque solatio frui.

6.

Etsi magnus coram Deo sis, opta paruus apparere coram hominibus: gloriatur hæc celsissima Virgo, quod Deus respexerit humilitatem Ancillæ suæ. Et tamen quanta hæc semper coram Deo à primo suæ creationis momento? interim in terris contempta, Orbi ignota, nunc vt Sol omnibus a-

stris.

stris maior, omnibus inquam Sanctis, & ipsis Angelis excelsior, in curia cœlesti præminet. Hanc promissionem etiam omnes humiles iusti habent: ideo canit Ecclesia, *fulgebunt iusti, sicut Sol, in conspectu Dei*, Optas fulgere, imitare, præ cœteris, fulgentem.

7.

Totus Mundus, in Sole miratur, ab aliquot millibus annorum, cursum constantissimum, & celerrimum, eumque tam occultum, vt progressus eius per umbram duntaxat animaduerti possit, & ex interuallis, ex quibus non currere, sed progressum fuisse agnoscimus. An non hoc mysterium agnoscis in hac Virgine Sole amicta, cursum tam constantem, & tam occultum, in omni genere Virtutum & meritorum? Quis Iudæorum, quis Gentilium in Ægypto animaduertit? Nos eius gloriam, & præminentias iam per fidem, & quasi in enigmate videmus, & miramur super omnes choros Angelorum exaltatam. Tu
in sum-

in summo silentio, & arcano cordis tui, scande de virtute in virtutem, quicquid agis, constanter agas, & perfice cursum. falles cœcum Mundum, soli Deo patebunt conatus tui, quibus benedicet, vt felicissimam tibi in cœlis propositam metam attingas. Quid tibi cum oculis, & linguis hominum? retardare te in cursu poterunt, promouere non possunt. Tu cœlum tuere, & cum solo Deo remage.

ORATIO.

O Amœnissimum Cœli iubar, Virgo Sole purior, dulcis Maria: Ah illustra tenebricosum cor meum, quod expando ad te cum hiantibus terræ flosculis; fove illud, & recrea potentibus tuis radijs; dulcissimo tui amore inflamma: trahe ad te omne desiderium meum; contempler te firma acie, vt filius tuus, & absorbear illa misericordiæ, omniumque aliarum tuarum Virtutum abyssos.

abyſſo. Ah doce me celerem , eumque
 conſtantiſſimam in via mandatorum Dei,
 curſum, & progreſſum, tibi Deoque ſoli
 notum. Amem etiam parvus & humilis
 coram Mundo haberi. Ardeat cor me-
 um vt alios quoque tui, rerumque cœ-
 leſtium amore inflammare poſſim , &
 cum iuſtis aliquando fulgere, ſicut Sol,
 in conſpectu Dei. Quæ in cælis corona-
 ta triumphas in omnem æternitatem.
 Amen.

STELLA MATUTINA.

Vide in Lauretanis, fol. 136.

AVRORA CONSVR-
GENS. 4

I.

AVrora finis noctis eſt , diei verò
 principium. Ita Beatiffima Virgo
 cōcludit ea, quæ ſub ymbra olim
 & ſi-

2 Cant. 6.

& figuris acta sunt : diem verò, id est, tempus gratiæ, & Solem iustitiæ, sua Natiuitate annunciat; ita canit Ecclesia; *Natiuitas tua Dei Genitrix Virgo, gaudium annunciauit vniuerso Mundo.* Et Rupertus Tuitiensis in Cantica, pulchrè id explicat; *a Quando, inquit, nata es ô Virgo beata, tunc vera nobis Aurora surrexit. Aurora præ-nuncia diei sempiterni : Quia sicut aurora quotidiana finis est præteritæ noctis, & initium diei sequentis. sic Natiuitas tua &c. finis dolorum, & consolationis initium; finis tristitiæ, & letitiæ nobis extitit principium.*

2.

Aurora consurgente, feræ ad latibula sua confugiunt. Ita olim infernales bestiæ, ad necem generis humani grassabantur; erat enim nox & omnia obscura, in Lege Naturæ, & Legis scriptæ. Tempore gratiæ autem præcessit hæc Aurora, Beatissima inquam Virgo Maria, terris exorta.

3. Obmu-

a Cap. 6.

3.

Obmutescere facit aurora, aues nocturnas; fugat vespertiliones. *Fures quoq;* vt Iob ait, *a qui aurora surgente arbitrantur vmbra mortis, & sic in tenebris, quasi in luce ambulant.* Taceo alia opera tenebrarum, quæ lucem fugiunt, & Solem Iustitiæ, quem hæc nostra Aurora, Beatissima inquam Virgo Mundo attulit. *b Ego sum lux Mundi,* inquit de seipso Christus Dominus, *qui sequitur me, non ambulat in tenebris.* Expetiuit hanc lucem olim Zacharias Propheta, quando dixit, *illuminare his qui in tenebris, & vmbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam, pacis.* Hanc lucem Maria Mundo genuit, & quasi aurora præcessit.

4.

Aurora terminum sopori ponit, & initium labori. *Tunc exhibit homo ad opus suum, & ad operationem suam, vsque ad vesperam.* *a* Quam somnolentum fuit sæculum ante tempus Gratia: de paucis Patriar-

a Iob. 24. b Ioan. 8. c Psal. 103.

Patriarchis, & Amicis Dei legimus. *tempore autem gratia, populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam.* a

5.

Aurora, quasi auium hora; quia tunc incipiunt modulari. hoc Angeli, & homines deuoti præstant. Corde & animo, Christo canamus gloriam, in hac sacra solennitate, præcelsæ Genitricis Dei Mariæ, canit Ecclesia in festo Natiuitatis eiusdem. Item, Cum iucunditate natiuitatem B. Mariæ celebremus &c. *Cum me laudarent simul astra matutina, & iubilarent omnes filij Dei.* b quod de Angelis passim Doctores intelligunt, qui laudibus Beatissimæ Virginis mirificè recreantur.

6.

Aurora rorat. *ros descendit in vterum Virginis, sicut in vellus Gedeonis.* c concha hæc plena rore, Angelus gratia plenam pronun-

a Esa. 9. b Iob 38.

c Iudic. 6.

pronuntiauit. Ros omnia fœcundat. *Ecce quasi ros, & Israel germinabit quasi lili-um.* a hoc liliū inter spinas Iudaicas natum est. Quidam flores circa auroram se expandunt: ita cor Virginis, & corda iustorum, *Mane oratio mea praeueniet te.* Psal. 87.

7.

Aurora, maximè tempore æstus grata quadam aura plerumque flat, & omnia refrigerat. *Vocem quasi auræ lenis audiui,* inquit Iob. b Si ipse propter Spiritum prophetiæ sensit illam lenem, & gratam auroræ vocem, multo magis nos, huius tanti mysterij consciij, recreabimur. Quam recreati sunt Patres in Limbo, quibus hoc mysterium reuelatum creditur? & alij pij homines ad auroram, & initium felicissimi temporis gratiæ, Ioseph, Simeon, Anna, parentes B. Virginis &c.

8.

Aurora releuat infirmitates corporis: ita

a Ose. 14. b Iob. 4.

ris: ita Maria languores animæ. Languet aliquando animus oppressus desiderijs noxijs, æstuat; sed aspirante hac aurora, respirat, recreatur lumine quodam, & solatio interno.

9.

Aurora restituit omnibus rebus colorem: cœcæ tenebræ peccati omnia inuoluunt: palpant peccatores ad parietem: aurora autem lumen affert, apparet vanitas rerum, & turpitudine peccati.

10.

In aurora colligebatur Manna. Exod. 16. quem tantis desiderijs Patres tot sæculis de cœlo petebant (*rorate cœli desuper, & nubes pluant iustum*) in hac aurora tandem, tanquam optatissimum Manna è cœlo delapsus est;

Ego sum panis, inquit, qui de cœlo descendit.

(* *)
* *

PIÆ

PIÆ CONSIDERATIO-
NES.

1.

SI æstuas desiderijs nociuis, capta auram, aperi fenestras cordis tui, frue-
re hac aurora. *Os meum aperui, & at-
traxi spiritum*, inquit Dauid. quando a-
nimo tuo ægrè est, & impotenti affectu
pectus calet, hanc auroram alloquere,
*Virgo singularis, inter omnes mitis, nos culpis
solutos, mites fac & castos.*

2.

Surge qui dormis, & illuminabit
te hæc aurora: noli diutius stertere pi-
ger in lecto, sicut cardo in ianua. Sur-
ge ad labores. In aurora videtur totus
Mundus reuiuiscere, qui de nocte qua-
si in mortis imagine delitescit. Hæc no-
stra aurora suscitât pios animos, & ala-
cres

alacres facit, ad seruitium Dei, eiusque obedientiam, & amorem.

3.

Attende quale lumen hæc aurora secum ferat: Ostendet tibi turpitudinem peccati, rerum vanitatem, Virtutum decorem, cœlestis patriæ amœnitatem. Roga hanc auroram, vt illuminet oculos tuos, ne vnquam obdormias in hac mortis ymbra.

4.

In hac aurora, collige Manna, vt olim moris erat, Exod. 16. ferax est variorum donorum, & roris cœlestis. Post habitis omnibus alijs mane hanc auroram saluta. Exurge cum cythara tua, mane diluculo, audi clamantem, *Ego diligentes me diligo, & qui mane vigilant ad me, inuenient me. Mecum sunt diuitie & gloria &c.*

Q

5. Ma-

a Prou. 8.

Mane incipe modulari cum auibus, erumpe in laudes Dei, & Virginis Matris eius: nam laudant Deum astra matutina, id est, Angeli, & animæ solertes, Deo deuotæ. Nosti illud S. Casimiri: *Omni die, dic Maria, mea laudes anima: Eius festa, eius gesta, cole deuotissima.*

ORATIO.

O Æternæ lucis prænuncia, amabilis aurora, dulcissima Virgo Maria, quæ olim in Natiuitate tua totum Mundum, etiam ipsum Limbum Patrum recreasti; exsurge, & illumina tenebras mentis meæ: recrea languens cor meum, & suauissima aura gratiæ tuæ affla, noxium æstum tempera: fac me alacrem ad seruitium Dei; laudem te cum astris matutinis; videam pulchritudinem tuarum prærogatiuarum, omniumque Virtutum; Infer solem iustitiæ
cordi

cordi meo, vt videam numerum iniquitatum mearum, & sciam quid desit mihi. Quæ in cœlis coronata triumphas in omnem æternitatem, Amen.

P V L C H R A V T L V -

N A. a

I.

Fecit Deus duo luminaria magna, luminare maius, vt præffet diei, & luminare minus, vt præffet nocti. *b* Peccatores in tenebris ambulare, & opera tenebrarum facere passim in S. Scriptura reperitur. Hos frequenter Luna nostra, Beatissima Virgo Maria illuminat, & misericordiæ suæ radijs, tenebras eorum discutit, ne tanquam cœci ambulent, & parietem palpent. *c*

Q 2

2. Con-

a Cant. 6.

b Gen. 1.

c Esa. 59. Iob. 5. & 12.

2.

Constat, omnes stellas, suum lumen, à Sole accipere: idem de Luna rectè affirmatur. Hinc Rupertus, *a Sicut Luna, inquit, lucet, & illuminat luce non sua, sed ex Sole accepta; Sic tu, ô Beatissima, hoc ipsum, quod tam lucida es, non ex te habes, sed ex gratia diuina, gratia plena.* Quomodo autem lucem suam naçta fit, idem Rupertus paulo superius clarius explicat: *Quando, inquit, Spiritus S. in te superuenit, & filium Virgo concepisti, Virgo peperisti, tunc tu, & ex tunc pulchra, pulchritudine diuina; pulchra inquam non quomocunque, sed, vt luna.*

3.

Inter Planetas, Luna terræ vicinior est, variè influit in hæc inferiora, & potenter operatur: Mari peculiariter dominari dicitur. Ita Maria Virgo, peccatoribus vicinior se præbet, & mira in cordibus eorum operatur. Procellosum hoc mare miseriarum nostrarum ipsa guber-

a Cant. 6.

gubernat, vt meritò nos ei peculiariter commendemus, eiusque directioni, & protectioni nos committamus.

4.

Luna non semper æqualiter splendet: aliquando plena cernitur, quandoque cornuta, aliquando omninò euanescit, & à nobis non cernitur: id ex interpositione terræ contingit: Quid si prauī nostri affectus, & terrena desideria causarent, vt Maria non æqualiter semper nobis splendeat, aut omnino aliquando non luceat? Certè solæ nubes aliquando ipsam abscondunt. Quid si vapores crassi, & terrestres ex corde nostro ascendentes, ipsam nobis subtrahant, quo minus nobis splendeat? In se saltem ipsa lumine solis semper plena est, defectus, & mutationes aliunde veniunt. *Defectus omnis, inquit S. Bernard. a sub ea, & quicquid fragilitatis, seu corruptionis est, excellentissima quadam sublimitate præ cæteris omnibus excedit, & supergredi-*

Q 3

tur

2 Lib. 6. in Cant.

tur creaturis, vt meritò sub pedibus eius Luna esse dicatur. Maria, inquit S. August. in Ps. 142. Maria Lunam sub pedibus habebat, quia mortalitatem carnis crescentis, & decrescen-
tis, Virtute calcabat. Et Petrus Damianus. a Maria, inquit, inter animas Sanctorum, & Angelorum choros supereminens, & euecta, merita singulorum, & omnium titulos antecedit. Quantumlibet alia stella reluceant, Luna tamen & magnitudine præeminet, & splendore; sic vtramq; naturam (hominum & Angelorum) Virgo singularis exsuperat, & immensitate gratia, & fulgore virtutum. In hunc sensum etiam S. Hieronymus. b Pulchra vt Luna, inquit, Maria, imò pulchrior quàm Luna, quia iam sine defectu sui coruscat, cœlestibus illustrata fulgoribus. Guilelmus in Cantica: c Maria, inquit, sanè pulchra, vt Luna, dicitur, propter florem Virginitatis, electa vero, propter fructum fœcunditatis, & paulo infra: Planè ipsa est Luna, ipsa est Sol: Luna propter insigne pulchritudinis, Sol verò propter prerogatiuam electionis. Hailgrimus
super

a Serm. de Ass. b De Ass. Virg. c Cant. 6.

super hunc locum; *Maria*, inquit, cum
 audisset sibi promissam tantam magnitudi-
 nem, quod foret Mater Dei, sese minuit vsq;
 ad Ancillam, & in hac imminutione concepit,
 & facta est plena. O gratia plena, Luna per-
 fecta.

5.

Luna aliquando prænunciat tempe-
 states varias, iuxta illud tritum: Pallida
 luna pluit, rubicunda flat, alba serenat.
 Colores autem similes in se non habet,
 non est vitium in Luna, quæ supra nu-
 bes semper est ubi similis, sed pro aeris
 puritate, vel impuritate nobis variè ap-
 paret: Sic Mariam pro conscientia no-
 stræ statu, & morum vitæ, aliquando to-
 tam mitem, & misericordia Matrem
 experimur, aliquando iratam, pe-
 riculum, pœnas minantem,
 & vindicem iniquita-
 tum.

Q 4

PIÆ

PIÆ CONSIDERATIO-
NES.

I.

Vbi animaduertes Solem Iustitiæ in corde tuo occumbere, & disparere gratiam, consolationem, charitatis actus deferuescere, Spiritualia omnia tenebrescere &c. Spem tuam pone in hac luna, quæ dominatur, & præest nocti: ortum eius auidè expecta, observa, fruire eius luce, attende quò tibi ambulandum. Gaudet viator noctu, cui iter necessario faciendum, si lumine hoc frui possit, sine quo, in tenebris, cum periculo pergendum esset; inuoca hanc, *Illuminare his, qui in tenebris, & umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis*, Roga, vt sua cœlesti influenza, bona & salutaria in corde tuo operetur.

2. Ca-

2.

Caue, ne causa sis alicuius Eclipsis,
& defectus, per interpositionem terre-
norum desideriorum: hæc Luna alio-
qui parata est tibi pleno lumine splen-
dere.

3.

Caue aliud malum, ne ascendant ex
corde tuo pravi motus, qui nubes, &
tempestates generent, & Lunæ splendo-
rem tibi subtrahant, occultasque cele-
stes influentias impediunt.

4.

Caue etiam inconstantiam, de qua
Salomon, *stultus vt Luna mutabitur*. Per-
fiste in benè cœptis, & sanctis tuis pro-
positis. *a*

5.

Recordare temporis, *quando Lu-
na non dabit lumen suum*: b Tu vttere, &
fruere, dum splendet. Erit enim tempus

Q 5

quan-

a Eccli. 27.

b Matth. 24.

quando nec gloriosissima hæc Virgo, etsi dulcissimo suo filio, flexis genibus pro peccatore supplex fieret, quicquam impetrare poterit: & tunc nec volet iustissimi Iudicis sententiam mutare.

O R A T I O.

O Elegans astrum, O amabile sydus, cœlestis Luna, gratia Dei plena, quæ huius Mundi tenebris præes, commune peccatorum refugium, qui in tenebris, & umbra mortis habitant; Ah fulge mihi pleno lumine, & illustra cor meum: monstra viam, qua per obscura securè gradiar: influe, & insinua te, potentibus radijs, & occultis auxilijs operare in me opus salutis. Purifica cor meum, ne ex terrenis desiderijs nubes inde consurgant, & se inter me & te interponant, quæ salutare illud lumen mihi subtrahant, & tempestatibus cor meum inquietent. Id ardentissimis votis, à te humillimè peto dulcissima Virgo Maria. Quæ in cœlis coronata.

ELE-

ELECTA VT SOL.

Vide supra, Mulier amicta Sole.

TERRIBILIS VT CA-
STRORVM ACIES OR-
DINATA. &

Terribilis est hæc Virgo communi
nostro hosti, ex vaticinio, & Dei
decreto, quando serpenti dixit, ip-
sa conteret caput tuum. *b* Vnde Fulber-
tus Episcopus Carnotensis ait: *Contriuit*
Maria Virgo caput serpentis, seruando Virgi-
nitatem, & humilitatem, quia & hac ex-
tinxit mentis superbiam, & illa carnis con-
cupiscentiam. Contriuit potentiam Sathane
per filium, quem genuit, spoliando illum do-
minio suo. Contriuit astutiam eius, nempe
sapientiam terrenã, per paupertatẽ Spiritus.
Vnde de illa dici potest, Vna mulier Hebræa

Q. 6

fecit

*a Cant. 6.**b Gen. 1.*

fecit confusionem in domo Nabuchodonosor.
 S. Bernhardus. a Tu terribilis es O Virgo,
 vt castrorum acies ordinata: An non horruerunt principes tenebrarum, quando viderunt, prater morem, armatura fortiore instructam contra se procedere foeminam, foeminam fortem, ad bellum doctissimam, cuius ensis super femur suum propter timores nocturnos. In circuitu eius acies valida spiritualium Virtutum, suo se inuicem ordine tuentium. Sed & innumerabilium Beatorum Spirituum militiam ad ministerium tanti Principis delegatam fuisse, nullatenus ambigimus; vtpote qui custodirent lectulum Salomonis gratissimum, ne preparatum eterno Regi hospitium, alienus hospes inuaderet. Nimirum timor, & tremor super eos venerunt. Nihil addo tam claris tanti viri verbis, ad propositum nostrum explicandum.

Guilelmus paruus, super hunc locum ita habet: Ex quo Maria Dei filium peperit, terribilis Daemonibus fuit: Cum enim viderent eam integritate simul & prole gaudentem,

a In deprecat. ad Virg. Tom. 2.

tem, vehemens illis suspicio incidit, ne forte illa genuisset tot propheticis vocibus olim præ-nuntiatum Messiam, per quem eorum imperium rueret. Itaque Virginitate illius puer-peræ, nihil eis tunc terribilius. Cumque in ipsum puerum intenderent, & aduerterent etiam Angelos de ortu eius gloriantes, stellãq; super eum radiantem, Magos ad eum de regione longinqua cum mysticis muneribus properantes &c. per singula crescebat suspicio, ex suspicione formido &c. Si ergo timuerunt Matrem vagientis in cunis, pro sola suspicione Diuinitatis eius liquidè comperta, reformidant Matrem sedentis ad dexteram Dei Patris &c.

Non pauca exempla reperire est, vbi solum nomen Mariæ ita Dæmonibus terrificum fuit, a. vt velut rapaces aues territi, ex vnguibus prædam dimiserint, deceptas nimirum, & fraude partas animas. Terret hostem in acie ordinata, multitudo, & numerus militum, pulcher ordo, armorum genus, peritia militandi,

Q 7

sapi-

a S. Brigitta in suis reuelat.

sapientia Ducis, opportunitas loci, crebra victoria: quæ omnia in Beatissima Virgine omnibus numeris absoluta reperiuntur. Quod ad numerum & multitudinem militum attinet, subit animū illud Christi Domini ad Petrum; *a an putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi plus quam duodecim legiones Angelorum?* An verò fas erit dubitare, quia dum pugnat hæc contra hostes suos, minus habere poterit, si à filio suo petat, *cui data est omnis potestas in cælo, & in terra?* Sēsit Iulianus Apostata, (S. Basilio teste,) S. Mercurij Martyris hastam, iūssu huius Virginis eius lateri impactā. Senserunt alij plures Tyranni, qui Ecclesiam Christi infestârunt, huius Advocatæ, & Ecclesiæ Patronæ opem, quæ integras Barbarorum, & aliorum Ecclesiæ hostium acies strauit. Et hoc quo ad externum Angelorum subsidium.

Quoad Spiritus nequam, terret eos multitudo, & numerus propriarum Virtutum,

a Matt. 26.

tutum, & prærogatiuarum huius Virgini-
nis, ad quarum conspectum tremunt,
nec hiscere audent, ita minaci ordine cō-
densatæ sunt: hæc arma, Dæmonibus,
vel ostensa, & intentata horrent. Peritiã
militandi huius Virginis, nimis experti,
quia toties prostrati. Pro opportunitate
loci, de alto pugnat, de cœlis inquam,
contra hos malignos Spiritus tonat, &
fulmina iacit. Terribilis est Hæresiarchis,
qui Diuinitatis, SS. Trinitatis, incarna-
tionis mysterium, & Matris Virginita-
tẽ, blasphemò ore oppugnare ausi sunt:
hi ardent in flammis sempiternis, ipsa
autem triumphat in cœlis. Habuit suos
propugnatores, Ecclesiæ Doctores, qui-
bus arma suppeditauit, sapientiam in-
quam, atque eruditionem, & zelum; hi
similes bestias confecerunt. Vnde ei Ec-
clesia hoc Epinicion canit, *Gaude*.

*Maria Virgo, cunctas hereses so-
la interemisti, in vniuerso
Mundo.*

PIÆ

PIÆ CONSIDERATIO-
N E S.

I.

Magna spes, & fiducia, in hac ter-
ribili castrorum acie ponenda.
Eicebit illud Dauidis vsurpare:
*Si exsurgant aduersum me castra, non time-
bit cor meum; si exsurgat aduersum me præ-
lium, in hac ego sperabo. Quia, si hæc pro no-
bis, tot victorijs assueta, tot triumphis
clara, quis contra nos?*

2.

Huic exercitui me immiscebo, hinc
arma sumam. Si infester à superbia, hu-
militatem huius Virginis opponam, si à
molli carne, huius Virginitatem, imma-
culatam conceptionem, totius vitæ in-
nocentiam, & Angelicam puritatem, ex-
pedita machæra ostendam. *a* Compa-
ratur hæc Virgo turri Dauidicæ, ex qua
mille

a Cant. 4.

mille pendent clypei, omnis armatura fortium. Placuit Romanis clypeus aureus, à Iudæis in symbolum fœderis donatus, mīnarum mille. Sed nihil ille ad nostrum clypeum omnium sperantium in ea: ad hanc clypeum omnia hostis tela diffiliunt, *sicut sagittæ paruulorum fiunt plagæ eorum.*

3.

Neque verò tantum latere decet, in hac instructa acie, vt ignauus miles, alieno præsidio tectus, & securus. Arma propria comparanda sunt; assumendus animus, insurgendum ad pugnam, orandus Deus cum Dauide, vt doceat manus ad prælium, & digitos ad bellum.

4.

Vt acies hæc ordinata sit, agglomerandæ Virtutes erunt, ne vlla ex parte hosti aditus pateat; Vir virum, pes pedem premat. Ita Rupertus Abbas in hūc locum: *Scimus quia castrorum acies, tunc hostibus terribilis ostenditur, quando ita fuerit constipata,*

pata,

pata, vt in nullo loco intercepta videatur: Nam si ita disponitur, vt locus vacuus, per quem hostis possit ingredi, dimittatur, profectò iam suis hostibus terribilis non est. Et nos ergo, quando contra malignos Spiritus certamen ponimus, summopere necesse est, vt per charitatem simus semper vniti.

§.

In apertum porrò campum, magno animo, & heroico gradu obuiam hosti procedendum, eique minaci framea insultandum, vt ei terribilis appareas.

ORATIO.

O Me ripaspidem, & ignauum militem, Clarissima triumphis Virgo Maria, sub tuo quidem præsidio, & in castris tuis tutus ero, sub tuo scuto inexpugnabili securus latebo; *a* sed doce etiam manus meas ad prælium,
sup-

a Sap. 5.

fu
at
u
el
ft
o
N
q
r
t

suppedita arma, animos mihi adde, vt
audeam, & dextrè queam hosti meo ob-
uiam procedere, intentatos mihi ictus
eludere, in ipsum retorquere, ferire,
sternere, veri denique militis Christiani
officium præclarè facere, & te Duce, ac
Magistra, crebrò de hoste triũphare ei-
que terribilis apparere. Quæ in cœlis co-
ronata triumphas in omnem æternita-
tem.

SOLIUM GLORIÆ
DEI.

Vide in Lauretanis: Sedes Sapientiæ,
fol. 56.

EPI-